

Mese – Vár Óvoda és Bölcsőde

PEDAGÓGIAI PROGRAM

OM: 030 796

Derecske
2019.

Ajánljuk a programunkat mindennapi használatra magunknak és másoknak - óvodapedagógusoknak, érdeklődőknek -, akiknek szintén fontos, hogy gyermekeink egészséges személyiség fejlődése játékon belül valósuljon meg, természetes környezetben és természetes eszközökkel.

Hogy életünk során hová jutunk, mivé válunk, ennek egyik fő motívuma honnan indultunk, kik voltak körülöttünk, mit mutattak meg nekünk a világból.

**Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde
intézményvezetője
és a nevelőtestület**

	Készítette: Nagy Éva Intézményvezető
Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások	
...../2019 határozatszámom elfogadta: Tóthné Bene Judit nevelőtestület nevében	Véleménynyilvánítás: Pozsgai-Nádházi Rita Szülői Szervezet elnöke
...../2019. határozatszámom jóváhagyta: intézményvezető ph.	
Egyetértését kinyilvánító. Fenntartó nevében Bakó István polgármester	
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Hatályos: 2019.10.01-től visszavonásig	

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	6
1.1. Törvényi hivatkozás.....	7
1.2. Az intézmény adatai.....	8
1.3. Települési környezetünk, nevelési-oktatási intézményünk.....	10
2. Gyermekkép, pedagógus kép, pedagógiai munkát segítő kép, óvodakép	11
2.1. Gyermekképünk.....	11
2.2. Pedagógusképünk	12
2.3. Pedagógiai munkát segítő képünk	13
2.4. Óvodaképünk	14
3. Alapelveink	16
4. Célrendszerünk.....	18
5. Feladatrendszerünk	19
6. Az óvodai nevelés feladatai.....	20
6.1. Az egészséges életmód alakítása	20
6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	23
6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	27
7. Az óvodai élet megszervezésének elvei	29
7.1. Személyi feltételek.....	29
7.2. Tárgyi feltételek.....	30
7.3. Az óvodai élet megszervezése	31
7.4. Az óvoda kapcsolatai	36
8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	40
8.1. Játék	40
8.2. Verselés, mesélés	44
8.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	46
8.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	49

8.5. Mozgás.....	51
8.6. Külső világ tevékeny megismerése.....	55
8.6.1. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés	55
8.6.2. Természeti - emberi - tárgyi környezet.....	57
8.7. Munka jellegű tevékenységek.....	60
8.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	64
9. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	68
9.1. A testileg egészségesen fejlődő gyermek	68
9.2. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek	68
9.3. A szociálisan érett gyermek	70
10. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	71
10.1. Sajátos nevelést igénylő gyermekek	72
10.2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	85
10.3. Tehetséges gyermekek	89
11. Gyermekevédelem	91
12. Hagyományok, ünnepek, ünnepélyek.....	94
13. Érvényességi nyilatkozat.....	95
14. Legitimációs záradék	96
15. Melléklet.....	97
1. számú melléklet: Az óvodai helyi pedagógiai program megvalósítását szolgáló eszközök és felszerelések jegyzéke	97
2. számú melléklet: Boldog óvoda program	103
3. számú melléklet: Egészségfejlesztő program	106

1. Bevezetés

Intézményünk a Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde 2015. szeptember 1-től ismét önálló intézményként működik.

Intézményünkben 25 fő óvodapedagógus, 17 fő pedagógiai munkát segítő, 1 fő gyógypedagógus, logopédus, 1 fő óvodatitkár és 1 fő karbantartó dolgozó látja el 12 óvodai csoportban a gyermekek nevelését.

Pedagógiai Programunk alapja a Tevékenységi Központú Program.

Hirdetjük a gyermekközpontú, befogadó, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, óvodai légkört, egyenlő hozzáférés elvét. Valamint **a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőtlenségének csökkentését, illetve esélyteremtését.**

A gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük képességeiket, készségeiket, **megteremtve a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeit.**

Hangsúlyozzuk a gyermeki jogok tiszteletben tartását, testi – lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését és **az érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelését, tiszteletben tartjuk a családi nevelés elsődlegességét.**

Pedagógiai Programunk, olyan életfeladat teljesítésére orientál, amelyben a gyermekek megtanulnak eligazodni szűkebb és tágabb környezetükben, továbbá beszélni, tevékenykedni, együttműködni, magatartásformákat elsajátítani.

Mindezt jól szervezett tevékenységekkel, nevelői segítséggel, **a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezettel** a mindennapi élet feltételeivel, eszközeivel biztosítjuk.

Programunk a környezet tevékeny megismerésére, a kommunikációra, kooperációra, a játékokra épít.

Nevelésünk tartalma tehát minden, ami a gyermek környezetéből származó élmény, tapasztalat, ismeret.

2008. április 1-től óvodánk intézményegységeként megnyitottuk Bölcsődénket. A Bölcsőde önálló szakmai programmal rendelkezik.

1.1. Törvényi hivatkozás

363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az „Óvodai Nevelés országos alapprogramja” kiadásáról és annak módosítása **137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelete**.

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról.

229/2012. (VII. 28.) kormányrendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

2019. évi LXX. törvény a közneveléssel összefüggő egyes törvények módosításáról és a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény hatályon kívül helyezéséről

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet nevelési-oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról.

20/2019. (VIII.30.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról és hatályon kívül helyezéséről

2003. évi CXXV. Törvény az „Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról”

1997. évi XXXI. Törvény a „Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról”

149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet a „Gyámhatóságok valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról”

32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve.

17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, 1989. (XI. 20.) kelt Egyezmény kihirdetéséről

22/2013. (III.22.) EMMI rendelet Egyes köznevelési Tárgyú miniszteri rendelet módosításáról.

Országos tanfelügyeleti kézikönyv Óvodák számára

Önértékelési kézikönyv óvodák számára - Oktatási Hivatal

Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez - Oktatási Hivatal

1.2. Az intézmény adatai

<u>A költségvetési szervneve:</u>	Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde
<u>Székhelye:</u>	4130 Derecske, Városház u. 3.
<u>Intézményegysége:</u>	Bölcsőde
<u>Alapítója, megszűntető jog gyakorlója:</u>	Derecske Város Önkormányzata 4130 Derecske, Köztársaság u. 87.
<u>Alapítás éve:</u>	1985
<u>Működési köre:</u>	Derecske Város közigazgatási területe
<u>Fenntartó neve, székhelye:</u>	Derecske Város Önkormányzata 4130 Derecske, Köztársaság u. 87.
<u>Gazdálkodás jellemzői:</u>	Pénzügyi, gazdálkodási feladatait a Derecske Város Önkormányzati hivatalának Pénzügyi osztálya látja el.
<u>Közfeladata:</u>	Óvodai nevelés Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, aki a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látás, hallás), értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékos előfordulása esetén halmozottan fogyatékos autista spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási vagy magatartási zavarral) küzd. Bölcsődei gondozás – nevelés
<u>OM azonosítója:</u>	030 796
<u>Törzskönyvi nyilvántartási száma:</u>	644 941
<u>Az intézmény típusa:</u>	Többcélú, közös igazgatású intézmény
<u>Alaptevékenysége:</u>	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai Sajátos Nevelésű gyermekek óvodai nevelése Óvodai nevelés ellátás működtetési feladatai Gyermekekétkeztetés Munkahelyi étkeztetés Bölcsődei gondozás és nevelés

Hátrányos helyzetű gyermekek integrációs
nevelése óvodai fejlesztő program keretében.

Az intézmény az érvényben lévő törvényi
a hit- és vallásoktatáshoz szükséges tárgyi
feltételeket.

Államháztartási szakágazati besorolás:

851020 Óvodai nevelés

Kormányzati funkció szerinti besorolás:

091110 Óvodai nevelés ellátás szakmai
feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési
feladatai

096015 Gyermekekétkeztetés köznevelési
intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési
intézményben

104030 Gyermekek napközbeni ellátása

Az intézménybe felvehető maximális létszám:

Óvoda: 360 fő

Bölcsőde: 28 fő

Gyermekcsoportok létszáma:

Óvoda: 12 csoport

Bölcsőde: 2 csoport

Intézményvezető:

Nagy Éva 06 (54) 547 034

Intézményvezető-helyettes:

Tóthné Bene Judit 06 (54) 410 010

Szabóné Vass Márta 06 (54) 410 010

Intézményegység-vezető:

Gombosné Bíró Erika 06 (54) 410 128

1.3. Települési környezetünk, nevelési-oktatási intézményünk

Derecske város 700 éves történetében az Árpád-korban és az azt követő évszázadokban városi, illetve mezővárosi címmel rendelkezett, majd 1991-ben ismét városi rangot kapott.

Jellegzetes alföldi település. Tradicionálisan a növénytermesztés, állattenyésztés, vállalkozás, s a szolgáltatásokban munkálkodás adja az itt élő emberek fő megélhetését. A piacgazdaság új jelenségei városunkban is tapasztalhatók, melyek kihatnak a családok életkörülményeire.

Népi iparművészet hagyománya a XIX. század végétől virágzik, a szűrrátét, fafaragás, kosárfonás. Több évtizedre nyúlik vissza a néptánc, a zene oktatása. Városunk élen jár képzőművészeti ág ápolásában.

A település **intézményhálózata teljes körű.** A közösségi nevelés első színtere a bölcsőde.

Intézményünk önkormányzati fenntartású. A több mint 100 éves múltra vissza tekintő óvodánk kezdetben az iskolával közös igazgatás alá tartozott, majd 1977-től 2 önálló intézményként részben önálló gazdálkodással működött. Az évek során több név és szerkezeti változáson ment keresztül. 2007-ben Kistérségi Közoktatási Társulás gesztor intézményévé vált. 2008-ban szakmailag önálló bölcsődei intézményegységgel bővült, és vált többcélú közös igazgatású intézménnyé. 2015. szeptember 01-től az Óvodai Intézményi Társulás megszűnésével újra önálló intézmény lett.

Egy központi óvodával rendelkezünk, ahol mind a 12 óvodai csoportban szép, megújult korszerű körülmények között jól felszerelt tárgyi feltételekkel fogadhatjuk az óvodáskorú gyermekeket. A központi épületben kapott helyet 2010-től a 2 bölcsődei csoport, melynek előnye, hogy a szakmailag önálló intézményegységgel a kapcsolat még szorosabbá válhatott, az együttműködés tartalmasabbá vált. A bölcsőde-óvoda közötti átmenetet ez a változás nagyban megkönnyíti a gyermekek számára.

Intézményünkben 2008. szeptember óta a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése a miniszter által kiadott óvodai fejlesztő program szerinti egyéni fejlesztési terv alapján történik. Arányos elosztásban biztosítjuk a csoportokban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részvételét. Fogadjuk az óvodánkba jelentkező Sajátos Nevelési Igényű gyermekeket. Nevelésüket integráltan a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve alapján valósítjuk meg. Feladatunk az egyéni képességek szerinti differenciált fejlesztés, hátrányok kompenzálása, tehetséges gyermekek egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása, tehetségük kibontakoztatása.

2. Gyermekkép, pedagóguskép, pedagógiai munkát segítő kép, óvodakép

2.1. Gyermekképünk

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos életkoronként és életkori szakaszonként változó testi és lelki szükségletei vannak. **A szükséglet kielégítésében,** a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi, tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

S hogy milyen gyermekeket akarunk nevelni? E kérdésre Szentgyörgyi Albert szavaival válaszolhatunk:

„Milyen embert is akarunk formálni? A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tetterre kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik, azt hogy emberi közösségben élni, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon és jóakaraton épülhet.”

Nevelő és képességfejlesztő munkánk eredményeként óvodáskor végére testileg, lelkileg, érzelmileg, erkölcsileg egészségesen fejlődő, aktív, kezdeményező, kreatív, nyugodt, problémamegoldó, döntőképes, önmaga képességeit ismerő, közösségi, az iskolát érdeklődéssel váró gyermekké válnak. Tevékenységeik során **éljenek a szabad választás lehetőségével,** óvják, ápolják természeti környezetüket. **Alakuljon ki a környezettudatos magatartásukhoz szükséges érzékenységük, egészséges életvitel igényükhöz képességük, készségük.**

Az óvodáskor végére válnak a különbözőségekkel természetes módon együtt élő, koruknak megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótársá, csoporttársá.

A sajátos nevelési igényű gyermekek a nevelés hatására sérülésük arányában önmagukhoz képest fejlődjenek, mind testi, mind szellemi, mind szociális képességeiket tekintve.

„Mindenki egyenlő, de nem mindenki egyforma.”

2.2. Pedagógus képünk

**„Nem akkor szeretjük gyermekünket,
ha minden szeszélyét kiszolgáljuk,
hanem ha kihozzuk belőle a legjobb tulajdonságait,
ha megtanítjuk szeretni azt, ami nehéz!”
(Nadia Boulanger)**

Pedagógusaink megnyilvánulásai beépülnek a gyermek személyiségébe, ezért fontos a pozitív óvodapedagógusi modell.

Az óvodapedagógus mindig minta legyen a gyermek számára, a gyermeki közösség irányítója, aki együtt él a gyermekekkel, látja a következő feladatokat, és útmutatásával személyre szóló pozitív értékelésével differenciálva segíti a tevékenységeket, csoportokat és egyéneket.

Olyan közösséget alakítson, amelyben a gyermeki személyiség optimális fejlődése biztosított, a gyermekek fontosnak, kompetensnek, autonómnak érzik magukat.

Az óvodapedagógusok rendelkezzenek az integrált és inkluzív neveléshez szükséges kompetenciákkal.

Óvodapedagógusaink tiszteletben tartják a gyermekek egyéniségét, személyiségét, különbözőségét.

A gyermek tisztelete, elfogadása és védelme egységet alkot nézeteinkben.

Célunk a gyermekek természetes és társas szükségleteinek, jogainak maradéktalan kielégítése.

Az óvodapedagógusaink rendelkeznek környezettudatos szemléletmóddal, fenntartható pedagógia iránti elkötelezettséggel, felelősen gondolkodók, a környezeti kultúrát kiemelt feladatként kezelik.

2.3. Pedagógiai munkát segítő képünk

gyógypedagógus-, logopédus-, pedagógiai asszisztens-, dajkakép

**„Minden, amit teszünk,
hatással lesz valamire és valakire”**

A gyógypedagógus, a logopédus, a pedagógiai asszisztens és a dajka a pedagógiai munka közvetlen segítője, egyike a gyermekeket nevelő felnőtteknek.

Munkája az óvodapedagógusokéval összehangolt. Magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, nyugodt, kiegyensúlyozott hangulatú, türelmes, toleráns.

Segíti az óvodapedagógusokat a szokásrendszer kialakításában.

A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével segíti a magatartási szokások kialakítását, azok betartását.

Tiszteletben tartja a gyermekek méltóságát és jogát.

Példát mutat az etikus viselkedésre.

A gyermekek testi épségének megóvásában **együttműködik az óvodapedagógusokkal.**

Elfogadja, és tiszteletben tartja a gyermekek különbözőségét.

A gondozási feladatok ellátását az óvodapedagógusok útmutatásai szerint végzi.

2.4. Óvodaképünk

Mottónk:

**„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek,
és segítek neked, ha szükséged van
a segítségemre.”**

Óvodánkban a nyugodt, családias, befogadó szeretetteljes légkör megteremtésével, a gyermeki jogok figyelembevételével, a gyermeki fejlődésbe vetett hittel, pedagógiai optimizmus megvalósulásával biztosítjuk a hatékony, eredményes nevelőmunkát.

Programunk a Tevékenységközpontú Program alapján készítettük. Nevelőtestületünk a tevékenységeken keresztül, tevékenységek által szerzett tapasztalatok, ismeretek, maradandó élmények lehetőségének megteremtésével segíti elő a gyermekek személyiségének, képességeinek, készségeinek fejlesztését, az iskolai életre való felkészítését és beilleszkedését.

Örömteli, vidám, élmény dús óvodáskort biztosítunk változatos tevékenységekkel, gazdag, érdekes programokkal. A nevelési év folyamán megünnepeljük a jeles napokat, a gyerekek ezen alkalmakkor is ismerkednek a néphagyományokkal. A jeles napokhoz fűződő népszokások sokrétű, komplex nevelési lehetőséget nyújtanak a gyermekek számára. Helyet kap a dramatizálás, a gyermekek nyelvi improvizációja, népzene, népi díszítőművészet, /maszkok, kellékek, tárgyak, viselet/.

Egyéni arculatunkat a helyi sajátosságainknak megfelelően alakítjuk.

Meghatározzák a művészeti tevékenységek, figyelembe véve a multikulturális tartalmat. Az évenként megrendezésre kerülő Őszi-hét, karácsonyi ünnepség, egészség hét, gyermeknap, apák - papák napja családi nappal egybe kötve, egész évben folyamatosan működő tehetségműhelyek. Óvodatörténeti kiállítás képekben.

Az új óvoda berendezése az egyszerűség, a takarékoság, a praktikusság jegyében készült.

A helyi sajátosságot tükröző természetes anyagokból az óvodának egyéni hangulata, arculata van növényekkel, a természetsarokban a természet kincseivel.

Óvodánk a megújult energia felhasználásával működik, geotermikus fűtés biztosítja a fűtést, napkollektor a meleg víz előállítását, napelem az elektromos áramot.

Környezetünket tudatosan úgy alakítjuk, hogy az elnyert „Zöld Óvoda” és „Madárbarát Óvoda” címek kritériumainak továbbra is megfeleljünk.

A gyermekek között a tehetségígéreték megtalálása fontos feladatunk, hogy **„Akkreditált kiváló tehetségpont Óvodaként”** az 5-6 éves, illetve iskolába készülő **gyermekek számára olyan műhelytevékenységeket biztosítsunk, amelyben önmagához mérten kibontakoztathatja tehetségét.**

A **„Boldog Óvoda” Programba való bekapcsolódással** a 3-6 éves gyermekek korosztályában **erősítjük a boldogságra való képesség kibontakozását**, a pozitív énkép alakulását, optimista, bizakodó életszemlélet kialakítását.

A **biztonságos közlekedés megalapozására törekszünk a „Biztonságos Óvoda címünknek” megfelelően.**

3. Alapelveink

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy a gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermekeknek. Valljuk, hogy az óvodapedagógus kulcsszereplő, elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell értékű, mintát jelent a gyermekek számára. Fontosnak tartjuk a pedagógus és a nem pedagógus dolgozók munkájának összehangolását.

- **biztosítjuk a gyermekek jogait;**
- **példamutató emberi magatartást** és nagyfokú toleranciát **mutatunk** minden helyzetben;
- **figyelembe vesszük mindenkor gyermek mindenekfelett álló érdekét;**
- gondoskodunk a **gyermeki szükséglet** kielégítéséről;
- kiemelt szerepet kap a **gondozás, nevelés, kapcsolatépítés** a gyermekekkel;
- **tartózkodunk a gyermekek hátrányos megkülönböztetésétől**, saját és mások elismerésére nevelünk;
- **elfogadjuk** és tiszteletben tartjuk a **gyermekek különbözőségét;**
- alkalmazzuk az esélyegyenlőség elvét, **biztosítjuk az egyenlő hozzáférés lehetőségét;**
- nyomon követjük a **gyermekek egyéni és életkor specifikus képességeit** és **figyelembe vesszük** a fejlesztés során;
- **tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül történő fejlesztést** valósítunk meg;
- **elősegítjük az önálló véleményalkotást**, döntési képességeinek fejlődését;
- **megalapozzuk a szokás és normarendszert, a gyermekek környezettudatos szemléletét**, fejlesztjük a gyermekek erkölcsi és norma érzékét;
- törekszünk a **természetes társas szükségletek** kielégítésére és a **lelki nevelési feladatok** ellátására;
- **szoros együttműködő kapcsolatot** tartunk fent a **családokkal;**
- **tiszteletben tartjuk** a családok belső **szokásait;**
- megteremtjük a lehetőségét, és helyet biztosítunk a **családok fogadására;**
- **segítjük, támogatjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket;**
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatosan a **szociokulturális elvárásunkat helyzetük határozza meg;**

- **beépítjük a multikulturális tartalmakat** a nevelőmunkánkba;
- **megismertetjük és elmélyítjük a nemzeti identitástudatot, keresztény kulturális értékeket** a gyermekek szűkebb és tágabb környezetén keresztül;
- **biztosítjuk az esélyegyenlőséget** a különböző szociális és kulturális környezetből érkező gyermekeinknek;
- figyelmet fordítunk arra, hogy a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű **gyermekek minden segítséget megkapjanak** hátrányaik leküzdéséhez;
- a sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus személyiségfejlődését **elfogadó, és az eredményeket értékelő környezetet teremtünk;**
- a sajátos nevelési igényű gyermekek iránti **elvárásunkat fogyatékoságuk határozza meg;**
- **tehetség-ígéret** gyermekeknek **lehetőséget biztosítunk** érdeklődési területüknek megfelelően elmélyült ismeretszerzésre;
- **megteremtjük** a gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezetben **a biztonságos közlekedéshez szükséges szabálykövető magatartás kialakítását;**
- **törekszünk a gyermekek elé kerülő** mindennapi problémák, kihívások, élethelyzetek **minél könnyebb megoldásának segítésére.**

4. Célrendszerünk

Az óvodáskorú gyermekek nevelése során:

- történjen meg a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, **személyiségük teljes kibontakoztatásának támogatása;**
- **alakuljanak ki** a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei, **testi, lelki, érzelmi, értelmi, erkölcsi, közösségi képességei,**
- váljanak **önálló gondolkodású, döntőképes személyiséggé;**
- **alakuljanak ki** azok a kommunikációs és **kooperációs készségei,** amelyek lehetővé teszik a hatékony beilleszkedést;
- történjen meg olyan pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása, működtetése, mely jól segíti a gyermekek **környezettudatos magatartásának megalapozását, környezeti problémák iránti érzékenységét alakuljon ki az egészséges életvitel igénye;**
- legyenek érzelmileg nyitottak, **fogadják el önmaguk és környezetük különbözőségét;**
- **alakuljon ki a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja** az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetben;
- **valósuljon meg** a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával **esélyegyenlőségük biztosítása;**
- **valósuljon meg a tehetséges gyermekek felismerése, fejlesztése, tehetségük kibontakoztatása;**
- **legyenek képesek az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására;**
- **alakuljon ki a biztonságos közlekedési kultúra** a gyermekeknél a balesetmentes és élhetőbb városi környezet kialakítása, jövőképe érdekében.

5. Feladatrendszerünk

Fő feladataink

A testi és lelki szükséglet kielégítése:

- az egészséges életmód, az egészséges életvitel igényének kialakításával, pszichoszomatikus, mentális és szociális elégedettség, harmónia biztosításával;
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosításával;
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása komplex tevékenységeken keresztül a gyermeki képességek figyelembevételével;
- az új ötletek befogadására és a boldogságra való képesség erősítésével, kibontakoztatásával pozitív énkép alakításával;
- a prevencióval és a korrekcióval az adott területeken.

Életszerű tevékenységek biztosítása tudatosan tervezett, szervezett nevelési alaphelyzetekben:

- a játékban és a tevékenységben megvalósuló tanulásban;
- a társas és közösségi tevékenységekben;
- a munka jellegű tevékenységekben.

Különbözőségek tiszteletben tartására nevelés.

Egyéni fejlődési ütem tiszteletben tartása.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni képességei alapján történő fejlesztése.

Az óvodapedagógusaink feladatai a nevelési célok elérésében:

- a családdal szorosan együttműködve a családi nevelés kiegészítése;
- feltételek megteremtése a családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálásához;
- a nevelő hatások tudatos alkalmazása az együttműködés és társas érintkezés alakítása érdekében;
- **az érzelmi alapigények kielégítése**, biztonságérzet, védettségérzet megteremtése nyugodt, derűs, szeretetteljes érzelmileg biztonságos légkör megteremtésével;
- **a környezettudatos magatartás formálása, megalapozása;**
- az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének a **játék elsődlegességének biztosítása;**
- **a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek képesség szerinti fejlesztése;**
- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, **biztonságos, optimista életszemlélet és környezet biztosítása.**

6. Az óvodai nevelés feladatai

6.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészségmegőrzés szempontjából lényeges a természet közeli életmód, a test, a lélek, a környezet harmóniájának megteremtése és az egészséges életmód igényének kialakítása, és az esélyegyenlőség megteremtése.

A lelki egészségfejlesztés segítse elő a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a környezethez való alkalmazkodást, pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával a szülővel, óvodapedagógussal, óvodapszichológussal együttműködve.

Cél:

Történjen meg az egészség óvása, megőrzése. Legyenek edzettek, táplálkozzanak egészségesen, **különösen figyeljenek a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának növelésére.** Legyenek kielégítve alapvető gyermeki szükségleteik. Alakuljon ki a helyes életritmus, a mozgásigény és a pihenés helyes aránya. **Legyenek felkészülve a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, csökkentve a káros következményeket.**

Az óvodapedagógusaink feladatai a teljes körű egészségfejlesztés során:

- az egészséges és biztonságos óvodai környezet megteremtése;
- a megfelelő, rugalmas napirend, nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek végzéséhez szükséges elegendő idő biztosításával;
- az egészségtudat, egészséges táplálkozási szokások kialakítása, folyamatos tízóraiztatás
- a szülők meggyőzése a szénsavas, túlcukrozott, serkentő szereket tartalmazó italok kiiktatásáról;
- **hetenként egy-két gyümölcs- és zöldségnapot az óvodáinkban! - mozgalomban való bekapcsolódás;**
- a kulturált étkezés szokásainak kialakítása, evőeszközök használatának megismertetése, gyakoroltatása, asztalterítés esztétikumára való odafigyelés, pozitív minta követése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, levegőzésének biztosítása minden nap, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése;

- a gyermek alapvető fizikai, lelki szükségleteinek kielégítése, /pl. folyadék, lefekvéskor mesélés, a gyermek érzelmi állapotának, nyugalmanak támogatása, simogatással/;
- konfliktusban érintett gyermekek kiszűrése, majd óvodapszichológus segítségét kérve kiemelt segítése;
- a gyermek gondozottságának biztosítása során kapcsolatépítés a gyermekkel, nagyobb tudatossággal, odafigyeléssel a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek alapvető higiénés szokásainak kialakítására, /toalettpapír használata, fűszerepnek megfelelő toalett használat WC-tető felhajtása/, helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatás;
- a WC használat biztosítása az intimitás biztosításával;
- a tisztaság, az ápoltság iránti igény alakítása;
- a kézmosás biztosítása szükség és igény szerint;
- a fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, fogmosó eszközök rendben tartására való serkentés;
- a fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás;
- az időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatás;
- a gyermek balesetvédelmi oktatása évente egyszer illetve az alkalomnak megfelelően és annak dokumentálása a csoportnaplóban;
- a lázas, beteg gyermek elkülönítése, gondoskodás a felügyeletről és a szülő értesítése;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- az orrfűjásnál a papír zsebkendő használatának megtanítása, használat utáni szemétként kezelésre, szelektív gyűjtésére tanítás;
- csapok elzárásának kinyitásának megtanítása, a víztakarékosságra a figyelem felhívása;
- a környezeti ártalmak kivédése, az udvarra minél több növény telepítése;
- **a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek gyógypedagógus bevonása, együttműködésre törekvés;**
- a nevelés során együttműködés a többi munkatárssal, szülőkkel, szakemberekkel, kerekasztal beszélgetésen, fórumokon való részvétel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:**Testápolás:**

- önállóan mosakodik, törölközik, használja a szappant, körömkéfét;
- önállóan használja a WC-t, WC-zést követően használja a WC-papírt;
- vigyáz a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközeire, tisztán tartja, és a helyére teszi;
- takarékoskodik a vízzel a mosdó használata során, ki tudja nyitni, és el tudja zárni a csapot;
- használja zsebkendőjét, tüsszentéskor, köhögéskor szája elé tartja, használat után a megfelelő szemetesbe dobja;
- önállóan mos fogat, használat után a fogmosó felszerelést rendben, tisztán teszi a helyére;
- életkorának megfelelően edzett.

Öltözködés:

- önállóan öltözik, vetkőzik, ruháit, ágyneműjét összehajtva teszi a helyére
- befűzi cipőjét, bekötésével próbálkozik;
- öltözködésben, a helyes sorrendben veszi fel ruhadarabjait, önállóan öltözködik, ha szükséges segítséget kér;
- időjárásnak megfelelően öltözködik.

Étkezés:

- étkezéskor önállóan szedi a számára szükséges ételmennyiséget;
- megfelelően használja az evőeszközöket, igényli az asztal esztétikus rendjét;
- kulturáltan viselkedik étkezés közben;
- szívesen fogyaszt minél több gyümölcsöt és zöldséget.

A környezet óvása, rendben tartása:

- ügyel saját személye és környezete gondozottságára, rendjére, tisztán tartására;
- az udvaron sem szemetel;
- ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét;
- tud csendben közlekedni, ajtót nyitni, csukni,
- a játék és egyéb eszközöket rendeltetésüknek megfelelően használja, óvatosan bánik az eszközökkel;
- használja a lábtörlőt;
- ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A gyermek elsősorban a családban nevelődik, az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelést. Az óvodába lépés pillanatától az óvodáskor végéig fontos és elengedhetetlen az érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése.

A kiegyensúlyozott légkör feltétele: az óvodapedagógus - gyermek, gyermek - gyermek, gyermek - és a többi óvodai dolgozó jó kapcsolata és a felnőttek pozitív attitűd megnyilvánulásai.

Az óvodai nevelésünk messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, a család és az óvoda szoros együttműködésére törekszik. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenció gyakorlatot. Programunkban fontos az óvodáskort megelőző testi-lelki fejlődés megismerése, ennek egyik eszköze az óvodába lépés előtti családlátogatás és a gyermek személyiséglapja, melyből információt kapunk a gyermek élettörténetéről, és az anya-gyermek kapcsolatról, valamint a család-gyermek kapcsolatról.

Az óvodai nevelésünk segíti a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, önkifejező, önérvényesítő törekvéseit.

A társas viselkedés alakulásában, a különbözőségek elfogadásában, tiszteletére nevelésében első számú modell és példakép az óvodapedagógus.

Segítjük a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat) egymásra való odafigyelésének fejlődését, a szokás és normarendszer megalapozását, önmaguk és társaik tiszteletének erősítését.

Erősítjük továbbá a nembeli különbözőségekből fakadó sajátos értékek megőrzését, - pl. a fiúknál előzékenység a nőkkel szemben, lányoknál a hagyományos női szerepnek tartott gondoskodás.

Neveljük saját maga elismerésére, pozitív énkép kialakítására, saját értékeinek megismerésére. Megláttatjuk, tudatosítjuk a napirendi tevékenységek során a társak egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeit, sokféle, színes egyéniségüket. Ezzel társaik elismerésére, megbecsülésére nevelünk. Az érzelmi zavarokat tompítjuk, leépítjük.

Építünk a gyermek nyitottságára, segítjük abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, **amely által mélyül nemzeti identitás tudatuk, nyitottá válnak a keresztény kulturális értékek befogadására.** Ez az alapja a hazaszeretethez, a szülőföldhöz való kötődésnek, amely során rá tud csodálkozni a természetben az emberi környezetben fellelhető jóra és szépre, azok megbecsülésére.

Modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Együttműködünk az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Cél:

- történjen meg a közösségi és egyéni nevelés területén a gyermek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján;
- történjen meg az erkölcsi akarati tulajdonság kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és helyzetteremtésével különbözőségek elfogadása, tisztelete;
- alakuljon ki a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony;
- becsülje a természeti, és emberi környezetet, értékelje a szépet, jót;
- legyen biztosítva a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, gyermekek esetében a speciális fejlesztés, az egyéni szükségletnek megfelelően, szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség.

Az óvodapedagógusaink feladatai az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosításának megvalósításában:

A biztonságos, nyugodt óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kapcsolatfelvételre.

Óvodapedagógus személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzásával, figyelő „anyapótló” magatartásával:

- a szeretet és a kötődés képességének fejlesztése;
- a saját és a mások elismerésére nevelés;
- az élménybefogadás képességeinek fejlesztése;
- az érzelmi kontroll kialakítása, fejlesztése, konfliktusok kezelése;
- az érzelmi zavarok tompítása, leépítése, lelki, nevelési feladatok ellátása.

A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban:

- a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátszás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása;
- a társakért, a csoportért érzett felelősségérzet az összetartozás élményének mélyítése, a „mi tudat” alakítása;
- a társak és felnőttek iránt érzett bizalom és elfogadás alakítása;
- társas kapcsolatok formálásának segítése kooperatív technikák alkalmazásával, a véleményalkotás, döntési képesség fejlődésének elősegítése.

Környezetvédelmi viselkedési és magatartási formák alakítása:

- az élet és az élővilág megbecsülésére, szeretetére nevelés.

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében a szokásrendszer tudatos alakítása, beilleszkedésük elősegítése és differenciált, tervszerű fejlesztése.

Inkluzív szemlélettel a különbözőségek elfogadásának segítése.

A család - óvoda kapcsolatának kialakítása:

- „Ovinéző”- hét szervezése az óvodai csoportok életébe való betekintés lehetőségének biztosítása a beiratkozás alkalmával;
- családlátogatás az óvodai élet megkezdése előtt;
- óvodai rendezvényekre való meghívás;
- egyeztetett időpontban fogadóóra tartás, tájékoztatás a gyermek fejlődéséről;
- szülői értekezlet tartása évente minimum 2 alkalommal, anamnézis felvétele.

A csoportszoba hangulatos berendezése, barátságos, derűs légkör biztosítása.

A szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz való kötődés erősítése. Legyen modellértékű az óvoda minden dolgozójának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

- kialakul biztonságérzete;
- tisztelettudóan viselkedik;
- elfogadja a tevékenységek által megkívánt magatartásformákat és szokásrendszert;
- ha szükségét látja, segít a felnőtteknek és az arra rá szoruló társainak, egymásnak;
- érdeklődik a közvetlen környezetében élő gyermekek és felnőttek iránt;
- türelmes, toleráns, empátikus, segítőkész társaival;
- konfliktus helyzetet mind két fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri;
- önálló, kitartó a tevékenységek végzése közben;
- képes azonosulni érzelmileg és értelmileg az óvónő kéréseivel, társaival és felfogja metakommunikatív jelzéseit;
- jelzi mondanivalóját, érthetően válaszol, és türelmesen meghallgatja társát, fejlődik önfegyelme.
- érdeklődéssel és aktívan vesz részt a közös tevékenységekben és örül az együtt elért eredményeknek, képes társaival kooperatívan együttműködni;
- kialakul a közösséghez tartozás érzése a csoport a „mi tudat” és rendelkezik társkapcsolatokkal a csoporton belül;
- alakulóban van felelősségtudata;
- szívesen vállal a közösség érdekében megbízatást, munkát;
- tudja késleltetni szükségletei kielégítését;
- képes egyszerű döntések önálló meghozatalára;
- bátran, de kulturáltan mondja el véleményét;
- nyugodt, kiegyensúlyozott viselkedés jellemzi, megtalálja helyét a közösségben.

6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket. A tevékenységeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelés módszerével, elsődlegesen a gyermek játéka által valósul meg. Fontos valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Az értelemi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása, helyes mintaadással és szabály közvetítéssel (javítgatás elkerülésével) valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi fejlődés alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja. Ezért szükséges figyelmet fordítani a gyermek kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a meghallgatására, a kérdések támogatására és a válaszok igénylésére. Az otthoni nyelvi környezet meghatározza minden gyermek beszédét, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségen belül.

Cél:

- fejlődjenek a gyermekek értelmi képességei önmagukhoz képest a legoptimálisabban az óvodába kerüléstől az óvodában nevelkedés végéig;
- valósuljon meg az anyanyelv ismereteinek bővítése, megbecsülése, szeretete, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlődése;

- rendszereződjenek, célirányosan és bővüljenek a gyermek spontán és tervezetten szerzett ismeretei, tapasztalatai;
- fejlődjenek kognitív képességei: /egyre pontosabbá válik a valósághű észlelés, figyelem-összpontosításra képes, jellemző a valósághoz közelítő képzeleti működés, a reprodukív emlékezet, problémamegoldó és kreatív gondolkodás, alakul a fogalmi gondolkodás /;
- alakuljon ki a kapcsolatfelvétel megfelelő formája, életkori sajátosságnak megfelelő verbális és nonverbális eszköztár.

Az óvodapedagógusaink feladatai az anyanyelvi nevelésben, értelmi fejlesztés területén:

- biztonságos, elfogadó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol elmondhatják gondolataikat;
- folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása;
- beszélő környezet megteremtése helyes minta és szabályközvetítéssel nyelvi készség (társalgási és összefüggő beszéd) fejlesztése;
- kommunikációs (verbális nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése szókinccs (relációs és általános) gyarapítása;
- együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén a szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készségfejlesztés, kompetencia megvalósítása;
- a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában;
- minden gyermeki kérdés megválaszolása;
- változatos tevékenységek szervezése, biztosítása;
- a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építés, az egyéni érdeklődési kör figyelembevétele;
- figyelem-összpontosítására motiválás;
- a pszichikus képességstruktúrák fejlődésének nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése, beépítése a gyakorlatba.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- nyugodtan, figyelemmel hallgatja végig az óvodapedagógust és a körülötte lévő felnőtteket, társakat
- meg tudja fogalmazni kérdéseit, válaszait
- tisztán ejt minden beszédhangot, helyesen érthetően beszél
- elbeszélése folyamatos, a tapasztalatok során szerzett szókincsét aktívan használja
- beszédét természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri, jól használja a metakommunikációs eszközöket
- egyszerű történeteket, mesét, képes önállóan elmondani
- ismeri és használja az udvariasság szavait
- korának megfelelően kialakul a pontos észlelése
- képes vizuális auditív differenciálásra
- térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni
- a keresztcsatornák működése korának megfelelő

7. Az óvodai élet megszervezésének elvei**7.1. Személyi feltételek**

Az óvoda dolgozói létszáma	fő
Felsőfokú végzettségű főállású óvodapedagógus	25
Pedagógiai munkát segítő szakképzett dajka	12
Pedagógiai munkát segítő szakképzettséggel nem rendelkező dajka	1
Óvodatitkár	1
Fűtő-karbantartó	1
Gyógyypedagógus, logopédus	1
Pedagógiai asszisztens	4
Összesen	45

Óvodapedagógusaink alapképzettségén felül a szakvizsgák és továbbképzések elvégzésével szereztek nagyobb kompetenciát

Szakirányú képzések	fő
A preventív és differenciáló nevelés, a gyermek-, ifjúsági és családvédelem pedagógiai módszertani ismeretek szakvizsga	3
Tanügy-igazgatási, nevelési-oktatási, intézményi ismeretek szakvizsga	1
Közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga	2
Vezető óvodapedagógus szakvizsga	1
Fejlesztő, differenciáló pedagógiai területen pedagógus szakvizsgára felkészítő, szakvizsgázott pedagógus	1

A megszerzett ismeretek nevelőmunkánk hatékonyságát növelik, hozzájárulnak célkitűzéseink eléréséhez.

7.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda önállóan működő intézmény, előirányzatok felhasználásában önálló jogkörrel rendelkezik.

Az európai színvonalat képviselő, megújuló energiaforrást hasznosító óvodánkban egy épületben kap helyet a 12 óvodai csoport és 2 bölcsődei csoport. Az akadálymentesített épületben 2 tornaszobával, logopédiai foglalkoztatóval, fejlesztőszobával és 3 részre tagolt jól felszerelt udvarral várjuk a 300 óvodás és 28 bölcsődés korú kisgyermeket.

Az elmúlt években a lehetséges eszközfejlesztés irányát és tartalmát, programunk eszköz és felszerelés jegyzéke adta.

A szemléltető eszközeink, játékállományunk évről-évre gyarapszik, a beszerzéseket pályázati forrásokból, szülői felajánlásokból, alapítványunk bevételeiből és kis mértékben a költségvetésben biztosított pénzeszközökből fedezzük.

Pályázati források felhasználásából mozgás, testséma és téri tájékozódást fejlesztő sporteszközöket, az anyanyelvi nevelés drámapedagógiai fejlesztéséhez bábokat szereztünk be. Sikeres pályázatnak köszönhetően az átadásra került új óvodánk bútorzata és eszköztára mind a 12 csoportban és a bölcsődében 2 csoportban megújult, amely elősegíti a gyermekek játékban való fejlesztését és formálja esztétikai érzékét.

A balesetveszélyes udvari játékok cseréje, részben az óvodai felújítási projekt kapcsán, részben alapítványi támogatás felhasználásával megtörtént.

Alapítványi bevételből elkészült a „Só-szoba”, amelyben somokozó is megtalálható.

Informatikai pályázat támogatásából fényképezőgépet, videokamerát, projektort, fénymásolót szereztünk be. Óvodánk 8 számítógéppel rendelkezik, melyből egy a nevelői szobába került elhelyezésre internet hozzáféréssel, ez is lehetőséget biztosít óvodapedagógusaink számára a minél szélesebb körű szakmai tájékozottsághoz, biztosítja az önképzés lehetőségét. 2 számítógép a nagycsoportos gyermekek részére nyújt lehetőséget az infokommunikációs ismeretek szerzésére.

A szülők segítségével és pályázati forrás felhasználásával minden csoportba került televízió, DVD-lejátszó, mely elsősorban a természeti - emberi - tárgyi témaköreinek feldolgozásához nyújt több lehetőséget, illetve a házi bemutató foglalkozások elemzéséhez.

7.3. Az óvodai élet megszervezése

A nevelés tervezése, időkeretei

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg.

Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vegyük számításba, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző, és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően. A fejlődés dinamikája, tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A tervezésnél ezért fontos a fejlődést nyomon követő dokumentáció figyelembe vétele. A nevelés és tanulás tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg.

A cél és a feladatok ismertetében a fejlesztést hosszú távon éves, negyedéves periódusokban gondoljuk át, ám konkrét formában tervezni inkább egy vagy kéthetes periódusokban célszerű, hiszen csakis ez esetben nyílnak lehetőségünk a gyermek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére, a nevelőmunkában való felhasználására és az adott fejlődési fok figyelembevételére. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok. A gyermeki személyiség fejlesztése, az életre való felkészítés feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében megszerzett átélt élményeinek és tapasztalatainak, ötleteinek, aktuális tevékenységeinek beépítését a nevelőmunka egészébe. **Ezért a tervezés során külön biztosítani szükséges a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető megjelenítését a tervező és a gyakorlati munkában. A gyermek folyamatos megfigyelése, /a fejlődést nyomon követő dokumentáció vezetése/ az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tartozik.** A rövid időszakot átfogó tervezés ugyanakkor lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amiben a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni.

Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés-tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni. A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.

A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvodapedagógus számára, ezért nem szükséges a külön vázlatírás. Ennél fontosabb azonban, hogy **feljegyzéseket vezessünk a gyermek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez.** A gyermek ötleteinek, javaslatainak feljegyzése, összegyűjtése a tevékenység sokszínűségének megtervezéséhez nyújt segítséget.

A fejlesztés módszere:

A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált fejlesztés a csoport keretein belül mikrocsoportos és egyéni foglalkoztatási formában. Osztott és osztatlan csoportban is megvalósíthatók a kitűzött nevelési célok és feladatok.

Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés, szükség esetén szervezett irányított növekvő időtartamú (5-35 perc) csoportos foglalkozások keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A fejlesztést a gyermek fejlettségi szintje határozza meg. **Az egyéni fejlesztési tervek alapjául a DIFER mérések eredményei és a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció szolgál.** A gyermek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, feltételezi olyan szituációk megélését, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet. **A lényeg mindig az legyen, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek és valódi, a környezetben meglévő problémával foglalkozzon.**

Az óvoda feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermek felismerése és fejlesztése.

Az értelmi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, **a problémák meglátására és kifejtésére bátorítjuk és képessé tesszük azok kreatív megoldására.** Ennek kialakításához mindenekelőtt az szükséges, hogy az óvodában legyen **elegendő idő a tevékenykedésre és a tapasztalatszerzésre.**

A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata, **az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól.**

A fejlesztés kerete:

A teljes nevelési folyamat, amely vegyes vagy homogén csoportokon belül a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül. A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés;
- komplex tevékenységek rendszere, kötetlen és csoportos **növekvő időtartamú szervezett formában.**

A nevelés időkeretei:

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermek óvodai életrendjét, időbeosztását. **A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységekhez a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.**

A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás természetes része a napi életnek. **A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabad levegőn való mindennapi tartózkodás,** csupán annak időtartamát csökkentjük. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára és biztosítja párhuzamosan végezhető tevékenységrendszert.

A napirend az alábbi tevékenységeket tartalmazza:

- szabadjáték;
- étkezés, pihenés;
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység;
- komplex tevékenységek naponta;
- növekvő időtartamú csoportos foglalkozás.

Alapelveink a napirend elkészítése során:

- a gyermek életkori sajátosságaiból adódó játék tevékenységéhez szükséges maximális idő nem sérülhet;
- a gyermek életkori és fejlettségi szintjének megfelelően készítjük el a csoportunk napirendjét;
- a napirend elkészítésénél figyelembe vesszük az évszakok változásait;
- a napirendben az egyes tevékenységekre fordítható időt rugalmasan változtatjuk a váratlan események hatására.

Heti rend:

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A heti rend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén.

Különösen a befogadás idején figyeljünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze.

A heti rend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, csoportos foglalkozás, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. Számtalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nem csak a komplex tevékenységek helyei, de az időkeretek is megváltoztathatóak.

A mozgás, a játékos mozgás a hét minden napján tervezett/ szervezett keretben, és heti egy alkalommal kötelező formában valósul meg.

Az óvodapedagógusaink feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- éves nevelési terv készítése;
- heti nevelési - tanulási terv készítése;
- egyéni fejlesztési terv készítése: tehetséggondozás, felzárkóztatás gyermek fejlődésének nyomon követése az Pedagógiai Programban szabályozott módon
- a szülő tájékoztatása a gyermek fejlődéséről és fejlettségéről évente minimum két alkalommal fogadó óra keretében
- a tanköteles gyermek iskolaérettségi szakvizsgálatokra történő javaslatának, a gyermek jellemzésének elkészítése, a szülőkkel a vizsgálatokra irányítás okainak megbeszélése.

Kötelezően vezetett dokumentumok:

- éves terv;
- felvételi és mulasztási napló;
- csoportnapló;
- gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció;
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fejlesztését és fejlődését segítő dokumentumok;
- a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését és fejlődését segítő dokumentumok;
- vizsgálatkérő lap;
- óvodai szakvélemény;
- szülői értekezletek jegyzőkönyvei.

7.4. Az óvoda kapcsolatai

Belső kapcsolatrendszer:

Bölcsőde és óvoda kapcsolata:

A bölcsőde, mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere hasznos információkat adhat a gyermekek óvodáskor előtti fejlődéséről. Az átmenetet segíti a két intézmény és a gyermekek gondozásáért, neveléséért felelős felnőttek kapcsolatfelvétele.

A kapcsolattartás formái:

- leendő kiscsoportos óvodapedagógusok látogatása a leendő óvodások csoportjában;
- leendő óvodások látogatása az óvodában;
- szakmai tapasztalatcsere a kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok között.

Külső kapcsolatok:

A szülői ház és az óvoda kapcsolata:

Az alapelveinkkel összhangban saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi neveléssel együtt tervezzük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével valósítjuk meg melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésében felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A kapcsolattartás formái:

- napi találkozások;
- fogadó órák;
- szülői értekezlet (összevont, csoportonkénti);
- családlátogatás;
- nyílt nap, játszó délelőtt;
- közös rendezvények.

A jó együttműködés alapja a folyamatos kapcsolat és információ az óvoda és a család között.

Arra törekszünk, hogy a szülők megismerjék az óvoda mindennapi életét.

Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, az óvoda és a család nevelési elveit próbáljuk közelíteni.

Ezért szervezünk a szülők igénye alapján évente 1-2 alkalommal nyílt napokat, amikor az egész nap folyamán betekintést nyerhetnek az óvoda egésznapos munkájába. A gyermeköltözőben ki vannak függesztve a gyermekek munkái, az étrend, a kulturális programajánlat és a mindig aktuális hirdetések. Ezek a szülők tájékoztatását szolgálják.

Természetesen a kirándulások és ünnepségek tevékeny szervezői és résztvevői a szülők és a Szülői Szervezet (Közösség). A környezetvédelmi tevékenységek során, pl. szelektív hulladékgyűjtés, elem gyűjtés során is számítunk segítségükre.

Célunk az elfogadó, megértő partneri kapcsolat kialakítása és megőrzése (óvodapedagógusok és a szülők között).

Minden esetben, tiszteletben tartjuk a szülők jogait a gyermeki jogok érvényesítésében is.

A szülőkkel való kapcsolattartás elvei:

- a 3T elve (Türelem+Tolerancia+Titoktartás) érvényesítése ismerjük el a szülők elsődleges szerepét ismerjük meg a kölcsönös elvárásokat;
- a család erősségeire építünk;
- juttassuk kifejezésre elismerésünket;
- tegyük érdekessé a szülői értekezletet;
- időben adjunk reális, de tapintatos információkat segítsük megoldani a szülő nevelési problémáit;
- mindig a legjobbat tételezzük a szülőről és erősítjük a szülői szerepét adjunk lehetőséget a privát beszélgetésekre;
- adjunk alkalmat, bátorítást a családnak, hogy megosszák velünk gondolataikat, céljaikat, örömeiket, gondjaikat.

Iskola és az óvoda kapcsolata:

Az iskolával való jó együttműködés régi hagyomány, együttműködési terven alapul.

Az elsős nevelők ellátogatnak a nagycsoportokba, ismerkednek a gyermekekkel, részt vesznek a beíratást megelőző szülői értekezleteken, hogy a szülők is megismerhessék őket. Az iskola nyílt napot szervez a szülőknek, gyermekeknek egyaránt, amikor bemutatja intézményét, iskolája sajátosságait. Az iskolába átkerült nagycsoportosokat (kisiskolásokat) tanév közben meglátogatjuk tanulás közben.

Közös nevelési értekezleten, kötetlen megbeszéléseken és egyéb rendezvények alkalmával kicseréljük a gyermekek nevelésével kapcsolatos tapasztalatainkat, megismerjük egymás elvárásait. Mindezek ismeretében próbáljuk az óvoda-iskola nevelési elveit egymáshoz közelíteni.

Derecskei Városi Művelődési Központ és Könyvtár és az óvoda kapcsolata:

A Művelődési Központtal és Könyvtárral állandó a kapcsolatunk, óvodásaink részt vesznek az óvodás korosztály számára szervezett báb, színházi és zenés előadásokon, kiállításokon. A meghirdetett pályázatokra elkészítik alkotásaikat, a nagycsoportosaink részt vesznek a könyvtár által szervezett „Ismerkedés a könyvtárral” délelőttökön.

Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézet és az óvoda kapcsolata:

Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézet programjai segítséget nyújtanak az óvodapedagógusok szakmai továbbképzésében.

A Pedagógiai Szakszolgálat és az óvoda kapcsolata:

A Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei konzultálnak az óvodapedagógusokkal a gyermekek fejlődéséről, segítséget nyújtanak a fejlesztési tervek kidolgozásában problémás gyermekek beiskolázásához. A logopédus a beszédhibák javítását segíti.

Az Egészségügyi Szakszolgálat és az óvoda kapcsolata:

Az Egészségügyi Szakszolgálat a látás-, hallásvizsgálat, szemészeti szűrővizsgálatok során segíti a rendellenességek korai felismerését.

Az óvoda orvosa és a védőnő figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését, szükség esetén szakvizsgálatot javasol. A védőnői hálózat segítséget nyújt a gyermekek óvodai beiratkozásának támogatásához, a korai képességgondozáshoz.

Derecskei Szociális, Család- és Gyermejjóléti Központ, a Gyámhivatal és az óvoda kapcsolata:

Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálattal, a Gyámhivatallal a gyermekvédelmi feladatok ellátásában működünk együtt.

Fenntartó és az óvoda kapcsolata:

A Fenntartóval igyekszünk a már meglévő jó kapcsolatot fenntartani, tovább erősíteni.

Roma Nemzetiségi Önkormányzat és az óvoda kapcsolata:

Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködési megállapodás alapján tartjuk a kapcsolatot.

Történelmi egyházak és az óvoda kapcsolata:

Biztosítjuk a hitoktatás lehetőségét a hitoktatást igénylő gyermekek számára. A hitoktatáshoz szükséges helyet és eszközöket biztosítjuk.

Zöld Óvoda hálózat és az óvoda kapcsolata:

A térségi Zöld Óvodákkal évente szervezett szakmai napokon kicseréljük tapasztalatainkat. Minden évben kijelölünk, egy óvodát ahová ellátogatunk, gyakorlatban is tapasztalatot szerzünk a jó gyakorlatok terén.

Tehetségpontok és az óvoda kapcsolata:

A térség tehetségpontjaival így az Alsójózsai Óvoda tehetségpontjával együttműködési megállapodás alapján folytatjuk kapcsolatunkat.

A Nemzetközi óvoda - óvoda kapcsolata

A Kárpát-medencei magyar nyelvű kolozsvári Hársfaillat Óvodával oktatási tér kialakítása érdekében testvéróvodai szakmai kapcsolatot tartunk fenn. A kapcsolat célja az interkulturális kapcsolat kialakítása, a két ország kultúrájának kölcsönös megismerése, tisztelete a gyermekek életkorának megfelelően.

A kapcsolattartás formái: találkozások, tapasztalatcserék, interneten és postai úton.

8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

8.1. Játék

A játék jellemzői óvodáskorban:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb élményt adó tevékenysége, a nevelés leghatékonyabb eszköze, mely az egész személyiséget fejleszti.

A gyermek a külvilágából és saját belső világából származó benyomásait játékában éli át. Ez által válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé.

A gyermek elemi pszichikus szükséglete melynek mindennap visszatérő módon hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie. A gyermek felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőttekhez való hasonlítás igénye, szocializációs indítékai teszik a gyermek alapvető szükségletévé a játékot. **Játéktevékenységek közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait.**

A mozgás a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszédfolyamatok, a kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágyazódik.

**„Gyermekeink úgy fognak holnap dolgozni, ahogyan ma játszanak:
alaposan és kitartóan vagy figyelmetlenül és unottan.”
(Elisabeth Plattner)**

Cél:

- váljanak valóra az örömteli játéklehetőségekben a gyermekek egyéni vágyai, ötletei, élményei
- válják a játék tevékenységeken keresztül a gyermek személyisége sokoldalúvá, harmonikussá, fejlődjenek képességei, készségei
- formálódjon közösségi, erkölcsi, érzelmi társas viselkedése

Feladat:

Biztosítani kell, hogy a gyermekeknek a játék során legyen lehetősége feszültségeit, belső problémáit felszínre hozni és kifejezni. Érvényesíteni kell a játék kitüntetett szerepét az egész nap folyamán. A szabad játék és játszótárs választás biztosítása. Kreativitás ösztönzése, támogatása.

A játékidőnek – az óvodapedagógus szerepét tekintve – két formája van:

- a szabadjáték, mely során tudatos, feltétlen jelenléte, serkentő ösztönző magatartása szükség és igény szerinti együttjátssza;
- a kezdeményezett, direkt fejlesztést célzó játék ideje.

Szabadjáték:

Külső céltól független, belülről motivált, szabadon választott, önkéntes tevékenység, ahol az óvodapedagógus biztosítja a gyermek számára az önállóságot, szabadságot:

- a játék tevékenység kiválasztásában;
- a játék eszközök megválasztásában;
- társak megválasztásában;
- gyermeki játékelgondolás megvalósulásában;
- játszóhely megválasztásában.

Cél:

Minél gazdagabb feltételek biztosításával/ kialakításával a szabadjáték minél optimálisabb szintű kielégítésével, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatással, indirekt módszerekkel, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával a személyiség-fejlesztő hatások biztosítása. A szabadjáték elsődlegességének a nap folyamán az optimális helyzetnek megfelelő biztosítása/ alkalmazása.

Játékfajták:

- gyakorlójáték (konstrukciós játék);
- szimbolikus szerepjáték;
- konstruáló játék, barkácsolás;
- dramatizálás, bábozás;
- szabályjáték.

Az óvodapedagógusaink feladatai a játékkal kapcsolatban:

- nyugodt légkör biztosítása / kialakítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése;
- napirenden belül elegendő idő biztosítása a játék megvalósulására, befejezésére;
- az elmélyült játék tevékenységet ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával
- lehetőség biztosítása a játék későbbi folytatására;
- a játékhoz szükséges hely, eszközök egyenlő hozzáférésének biztosítása;
- a játékok jól látható elérhető helyen történő elhelyezése;
- a szabadjáték túlsúlyának érvényesítése;
- a játék és játszótárs választásának biztosítása/ megteremtése;
- a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulásának elősegítése;
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához;
- az egyéni élményeken túl, kreativitást fejlesztő és erősítő közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében;
- különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése, pl. homok-víz – asztal, a játékkal kapcsolatos szabály kialakítása;
- a játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek igényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék,
- a csoportszobában is használható mozgásos játékok biztosítása;
- helyi sajátosságokból adódóan, évszaknak megfelelően folyamatos élménynyújtással lehetőségek biztosítása/ létrehozása a gyermekek számára a játéktevékenység sokrétű gyakorlására (pl.: természeti környezetünk változásai, gazdasági udvarok, kertek jellemzői, foglalkozások, stb. megismertetése);
- nemi sztereotípiák erősítésének kerülése, nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontásának elősegítése;
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása;
- a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megismertetése a játékeszközökkel, az azokkal való játszás szabályaival, együttműködési képességük fejlesztése a játékban, példaadással, közös játékkal.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- választ egyéni fejlettségének megfelelően játékot, alkalmassá válik a csoportban való szabadjátékra;
- kialakul igénye a közös játék iránt;
- megjelennek önálló, kezdeményező megnyilvánulásai a játék során;
- pozitív érzelmei dominálnak társai iránt, ugyanakkor próbálkozik önálló konfliktusmegoldással;
- örömmel és önfeledten játszik;
- képes kreatív együttműködésre;
- nyitott mások ötletei iránt, szívesen vállal szerepet;
- kialakul nemi identitása;
- részt vesz aktívan az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban;
- képes a játékszabályok önkéntes vállalására (betartja és követi a megismert szabályokat)
- képes önálló szabályok létrehozására;
- egyéni ötletei alapján különböző anyagok felhasználásával, kombinálásával barkácsol;
- képes saját fejlődési – érési tempójának megfelelően élményei eljátszására;
- képes a szabadjáték során önállóan dönteni, játéktevékenységet választani.

A művészeti tevékenység

A művészet ismerete, szeretete, esetleg művelése már óvodás korban elkezdődik. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre.

A művészet nem más, mint a világ megismerése, sajátos nézőpontból, egyéni szűrőkön keresztül. A művészeti tevékenységek nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket a nap folyamán, játékidőben vagy szabadidőben bármikor gyakorolhatnak a gyermekek.

Ebbe a fogalomkörbe a verselés, mesélés, az ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézimunka tartozik.

Cél:

- legyen képes a kreativitásra, az alkotó gondolkodásra és cselekvésre;
- alakuljon ki a művészeti tevékenységek iránti fogékonysága.

8.2. Verselés, mesélés

A személyiségfejlesztés alapja óvodáskorban a mese, a vers, a dúdoló, a mondóka. Ezek ritmusukkal, a mozdulatokkal és a szavak egységével a gyermekeknek érzéki - érzelmi élményeket nyújtanak.

A mesehallgatás, a versmondás, a verses szöveggel kísért játék, a bábszínház, a dramatizált mese, szituációk megjelenítése változatos módszerek és eszközök alkalmazásával történik.

A gyermek mesélése, verselése játékos mozgásokkal és ábrázolással kombinálva hozzájárul az érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, amely az önkifejezés eszköze.

Az életkori sajátosságokhoz igazodva a mesélés, verselés kezdeményezésének anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmesekincs megismertetése adja, kiegészítve a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeivel, meséivel, a klasszikus kortárs és más népek irodalmi műveivel.

A nemzetiséghez tartozó családban élő gyermekek megőrizhessék saját kultúrájuk értékeit, és a csoportban-többségben lévő gyermekek is megismerhessék azokat. **A roma kulturális nevelést folytató csoportokban kiemelt feladat a nemzetiségi kultúra irodalmi értékeinek megismertetése.**

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.

Cél:

- alakuljon ki a gyermekben az irodalom iránti fogékonyság, a könyvek szeretete és megbecsülése;
- legyen képes az érthető, kifejező beszédre és a belső képalkotásra;
- legyen fogékony esztétikai, irodalmi élmények befogadására;
- tisztelje, becsülje, szeresse anyanyelvét szülőföldjét;
- valósuljon meg a multi-, és interkulturális nevelés;
- kapjunk visszaigazolást a gyermek szorongásáról;

Tartalom:

- mondókák, versek, állat-, tündér-, folytatásos- és népmesék, más népek meséi, találós kérdések;
- anyanyelvi játékok;
- mesedramatizálás;
- színház, bábszínház, könyvtár látogatása;
- multi-, és interkulturális tartalmak.

Az óvodapedagógusaink feladatai verselés, mesélés során:

- nyugodt körülmények biztosítása a nap bármely időszakában a beszélgetésekre, irodalmi élménynyújtására;
- anyanyelv szépségének, gazdagságának megismertetése;
- kifejező előadásmód, megfelelő anyagválasztás, az irodalom nyelvi-, stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében;
- beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása /meseprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játék/;
- „beszélő környezet” megteremtése, – kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű, és a sajátos nevelési igényű gyermekek esetén;
- beszédészlelés, beszédértés, reprodukció fejlesztése /helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hangleadás, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése/, – kiemelten a sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos helyzetű és a nemzetiségi gyermekek esetén;

- beszédkedv felkeltése, megőrzése, – kiemelten a sajátos nevelési igényű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetén;
- multikulturális nevelésen alapuló integrációs lehetőség az irodalmi anyagok válogatásakor;
- megoldást találni a szorongások feloldására;
- lehetőség biztosítása a csoportszobában a könyvek nézegetésére;
- könyvtárlátogatás szervezése.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- mond spontán módon és szívesen verseket, meséket, mondókákat;
- használja megfelelően a megismert szavakat, ismeri azok jelentését;
- tud önállóan is mondani verseket, kiegészíteni rövidebb meserészleteket;
- szívesen, örömmel hallgat mesét;
- kialakul igénye a mese újra hallgatására megjegyzi a mese szereplőit, legfontosabb elemeit;
- megjelennek bábozása, dramatizálása, rajzolása, játéka során kedvenc meséi, meseszereplői;
- végig hallgatja a türelmesen és figyelmesen a felnőtteket és társait;
- tud az egyes ünnepi alkalmakhoz irodalmi szövegeket, dalokat kapcsolni;
- alkalmazza a kapcsolatteremtés elemi szabályait (kérés, köszönés);
- figyelemmel kíséri, megérti korának megfelelő színházi előadások cselekményeit;
- kialakul a belső képalkotás képessége, ami a szövegértés alapja;
- elsajátítja a színház, bábszínház, könyvtárlátogatás viselkedés szabályait, kultúráját.

8.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, mondókák, ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok és a magyar népdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány.

A zenei nevelésünk alapja a néphagyomány. A népi kultúra és a hagyomány átadásának célja szellemi örökségünk örökítése. Fontosnak tartjuk, hogy egészen kiskoruktól kezdve ismerkedjenek a néphagyományokkal, ezek kapcsolatteremtő és személyiségformáló erejével, annak a tájegységnek a kultúrájával, hagyományaival ahol élnek.

Az élményt nyújtó közös éneklés, zenei tevékenységek során a gyerekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, örömét, mely által formálódik zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk. A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének. Az utóbbi években már szerepet kap a kortárs és más népek (multikulturális) zenei alkotásainak megismerése. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyben a gyermek örömét leli.

Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására, ehhez biztosítunk számukra elérhető helyen eszközöket, hangszereket.

A komplex tevékenységek összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Cél:

- érezze a közös játék és közös éneklés örömét;
- alakuljon ki a zenei kreativitása;
- alkalmazza az önkifejezés újabb formáit (mozgás, rögtönzés, ritmusvariációk) esztétikai és művészeti élménynyújtás a zene eszközeivel;
- legyen igénye a magyar népzene és más népek zenéje iránt.

Tartalom:

- magyar népi gyermekjátékok, mondókák: altatók, arc-kéz, ujj, lábjátékok, lovagoltatók, kiolvasók, körjátékok, kérdeztetők, feleltetők, szerepcserés kifordulós körjátékok, lánykérős, lakodalmas párvalasztás, táncok, sorlánc, kapu, híd, egyéb játékok, tréfás csúfolók, évszakokhoz kapcsolódó dalok, ünnepekhez kapcsolódó dalok (köszöntő, anyák napja, karácsony, télapó, állatok), egyéb dalok;
- gyermekeknek írt műdalok;
- más népek dalai, gyermekdalai;
- hangszeres zene (alkalmi dalok, ünnepi dalok) multikulturális elemekkel;
- kis hangterjedelmű magyar népdalok;
- klasszikus és kortárs művészeti alkotások;
- alkalmi hangversenyen való részvétel megszervezése.

Az óvodapedagógusaink feladatai ének, zene, énekes játék, gyermektánc során:

- gyermek zenei érdeklődésének felkeltése;
- zenei ízlés formálása;
- közös éneklés megszerettetése;
- életkornak megfelelő dalok, mondókák megismertetése;
- zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése, /ritmusérzék, belső hallás, éneklési készség,/ kreativitás, éneklésben, mozgásban, ritmusban;
- ünnepekhez, évszakokhoz, állatokhoz kapcsolódó dalok bemutatása;
- magyar népi mondókák, gyermekdalok, népi gyermekjátékok, fűzések, más népek dalainak megismertetése;
- attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel beszéd és zenei hallás fejlesztése;
- különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása;
- a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés;
- egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős, énekes játékok), a beilleszkedés segítése ölbéli játékokkal, később igény szerint.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- tud dal és mondóka ritmust tapsolni;
- képes érzékelteni az egyenletes löktetést;
- megközelítően tisztán, segítség nélkül, énekel bújtatással, belső hallással, gyorsan, lassan, hangosan, halkán;
- folytatni tudja a megkezdett dalt, mondókát, visszaénekel kitalált dallam motívumot;
- felismeri néhány hangszer hangját (furulya, dob, stb.);
- felismeri környezetünk finomabb zörejeit;
- érdeklődéssel hallgatja az óvónő által énekelt dalt vagy hangszeren előadott művet;
- helyes testtartással tud tempóban járni, csoporttal együtt egyöntetű mozgást végezni;
- megközelítőleg egyszerre, egyszerű táncos mozgásokat helyes testtartással végez óvodai hangszereket (dob, cintányér, triangulum) meg tud szólaltatni, próbálkozik szöveg, dallam, zenei kérdés-felelet, mese kitalálásával.

8.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is **fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.**

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei, az ünnepek, amelyek érzelmileg is közel állnak a gyermekhez és megmozgatják a fantáziáját. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, amelyhez **az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket kell biztosítani a kreatív önkifejezésre, az esztétikai élmények befogadására. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.**

Cél:

- legyen a rajzolás, mintázás, kézimunka, a gyermek számára örömteli cselekvés;
- ismerkedjen meg a tárgyi világgal és annak újra alkotási lehetőségeivel;
- alakuljon ki az igénye az alkotásra, önkifejezésre, esztétikai élmények befogadására, a környezet esztétikai alakítására;
- tükröződjön fantáziája, képzelete alkotásaiban.

Tartalom:

- Tájékozódás a térben: A vizuális észlelés fejlesztése, a tárgyak, formák, alakok egymáshoz való viszonyának megfigyelése, rendezése, térrészletek összefüggése, arányviszonyok, soralkotás térben, ritmusképzés, irányok. Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés: anyagalakítások (természetes anyagok, textilmintázás, papírmunka, konstruálás).
- Képalakítás vizuális elemek használatával: tájékozódás a kép síkján (vonalak, formák, színek egymáshoz való viszonya), színek, formák képzése, kompozíciók létrehozása.
- Környezetalakítás: színbeli, formai rendezés, környezetdíszítés.
- Képző és népművészeti alkotások: képnézegetés, múzeum- és tárlatlátogatás, köztéri szobrok, parkok, utcarészek megtekintése. Néphagyományok, élő és fellelhető népművészet alkotásainak megtekintése, multi- és interkulturális tartalmakkal való ismerkedés. Lehetőség szerint óvodapedagógusi kompetenciákra alapozva hímzés, nemezelés, szövés, kosárfonás, népi gyermekjátékok, fafaragás, tűzzománc, szűrkrét, néptánc, gyűjtőmunka.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- rajzolás: kréta, ceruza, filctoll, pálcika, rajz, kontúrozás;
- festés: nyomat, törlés, lazúrozás, pecsét, mozaik, tojásfestés;
- mintázás: vizes homok, főzött gyurma, lisztgyurma, plasztilin, hó, jég;
- szövés: szövőkereten (textilből, fonalból);
- fonás: természetes anyagokból;
- papírmunkák: hajtogatás, vágás, tépés, gyűrítés, tapétázás, sodrás, ragasztás, fűzés, barkácsolás;
- textilmunkák: barkácsolás bábkészítés, varrás, pamutragasztás, textilkép, csomózás, kötözés, vágás, ragasztás;
- termékek: mozaik, barkácsolás, nyomat;
- növények: préselt levelekből, virágokból kép, faág-, virágkompozíció.

Az óvodapedagógusaink feladatai rajzolás, festés, mintázás, kézi munka során:

- egész nap folyamán lehetőség biztosítása térben és eszközök tekintetében, hogy a gyermek spontán és szervezett formában tevékenykedhessen;
- gyermek megismertetése különböző anyagokkal, a rajzolás, a mintázás és kézi-munka technikai alapelemeivel, eljárásaival, és eszközeivel;
- gyermek megismertetése az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára;
- egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások megismertetése, gyakorlásukra való ösztönzés;
- gyermek által használt tárgyi felszerelések hozzáférhető, biztonságos módon való elhelyezése;
- vizuális műveletek: időrendiség felismerése, alakok, formák megismerése, vizuális memória fejlesztése;
- képi gondolkodás és térbeli tájékozódó képesség fejlesztése;
- finommotorikus mozgás fejlesztése, mozgáskoordináció alakítása szép iránti nyitottság, esztétikai érzék fejlesztése;
- vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- képes a tárgyak térbeli kiterjedésének felismerésére, a tér rendezésére;
- jelzi kép kialakításában az elemi térviszonylatokat, használja a képi kifejezés változatos eszközeit;
- hangsúlyozza alkotásaiban a jellemző jegyeket, formákat;
- megjelennek emberábrázolásaiban a részformák egyszerű mozgások jelzései használja megfelelően az eszközöket, alkalmazza a különböző technikai eljárásokat és egyszerű munkafogásokat;
- díszít megfigyelés, emlékezet, elképzelés alapján és készít képeket, tárgyakat, kompozíciókat;
- ismeri és alkalmazza a színeket, azok világosabb, sötétebb árnyalatait, érvényesülnek a színkeverés lehetőségei, fejlődik az esztétikum iránti érzékenysége, jellemző a színek egyéni alkalmazása;
- örül alkotásainak és a közösen készített kompozícióknak;
- rendelkezik a feladatvégzésre irányuló akarat és figyelemösszpontosítás képességével koordinált szem és kézmozgással;
- tud beszélgetni az alkotásokról, megfogalmazza értékítéletét, rácsodálkozik a szépre, tud gyönyörködni benne.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás, kézimunka tevékenységben:

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése, stb.

8.5. Mozgás

A gyermek legalapvetőbb természetes megnyilvánulása a mozgás. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának formálásának és fejlesztésének eszközei. **A mozgás fejlődése és a szellemi fejlődés szorosan összefügg.**

Mindez akkor éri el fejlesztő hatását, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt környezetben, jó hangulatban, örömmel végzi.

Cél:

- alakuljon ki egészséges életmód iránti igénye;
- fejlődjön a gyermek természetes mozgása;
- alakuljon ki a térbeli tájékozódás képessége;
- erősödjenek a személyiség akarat tényezői;
- fejlődjön testi képessége, erőnléte, állóképessége;
- alakuljon ki az egészséges versenyszellem;
- váljon szokássá a helyes testtartás;
- a szabad levegőn való tartózkodás lehetőségének kihasználása.

Feladat:

- mozgás megszerettetése;
- természetes mozgáskedv fenntartása;
- mozgásigény kielégítése;
- sajátos nevelési igényű gyermek prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása speciális gondozó, megfelelő szakember bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve;
- pozitív személyiségi tulajdonságok kialakítása a társra figyelés képességének fejlesztése,
- a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése;
- egyéni szükségletek és képességek figyelembevétel;
- a konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével világos, konkrét értékeléssel a pozitív én-kép alakulás támogatása.

Tartalom:

A mozgás tartalmát tekintve a gyermek természetes mozgása, a spontán szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységek és irányított mozgásos tevékenységekből tevődik össze. Ezek együttesen vannak jelen az óvodai élet más tevékenységeiben is így hatva a gyermek személyiség fejlődésére. A foglalkozás felépítésére, a hatékony foglalkoztatási formákkal, elsősorban a funkcionális mozgáskészségekre (természetes mozgásokra) új szemléletű, nem versengés centrikus játékokra építve lehetőséget adjon a pozitív kompetencia érzet kialakítására.

A természetes vagy funkcionális mozgásformák rendszere:**Helyváltoztató mozgások:**

- járások;
- futások;
- szökdelések;
- oldalazások;
- irányváltoztatások;
- kúszások;
- mászások;
- függeszkedések;
- gurulások.

Helyzetváltoztató mozgások:

- ugrások és érkezések;
- esések;
- gördülések;
- fordulatok;
- átfordulások;
- függések;
- támaszok.

Finommotoros (manipulatív) mozgások:

- gurítások;
- dobások;
- elkapások;
- ütések;
- rúgások;
- labdavezetés;
- húzások-tolások,
- emelések,
- hordások.

A csoport fejlettségi szintjének figyelembevételével játékok: fogó, futó, egyéni, páros, csoportos, szabályjátékok. A helyes lábboltozat kialakítását célzó gyakorlatok: alapgyakorlatok, előkészítő gyakorlatok, szer nélkül végzett gyakorlatok, szerrel végzett gyakorlatok.

Az óvodapedagógusaink feladatai mozgás során:

- adjon lehetőséget a gyermeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra minden nap;
- biztosítsa a gyermek szabad mozgástevékenységének feltételeit, adjon ötleteket, irányítsa a gyermek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz;
- tegye lehetővé, hogy a változatos eszközök és a gyermek önálló, szabad mozgásának biztosításával a mozgás örömet jelentsen a gyermek számára;
- vegye figyelembe a gyermek egyéni szükségletét, képességét, igényét.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- szereti és igényli a mozgást;
- elsajátítja mozgásfejlődés útját a természetes mozgások elemeit betartja és követi az adott játékszabályokat;
- tud mozgás közben irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni az irányok megnevezésével;
- képes sor és köralakításokra;

- egyensúlyoz egy lábon, valamint különböző szerekben, emelt magasságban (10-30 cm) rézsútos szerekben;
- tud egy és páros lábon szökdelni;
- átugrik kisebb akadályokat;
- tud labdát gurítani, dobni, célózni vele, megfogni kitartó a mozgásokban;
- jellemzi megfelelő szintű teljesítőképesség, mozgása összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú;
- kialakulnak a közös mozgással a szociális képességei.

8.6. Külső világ tevékeny megismerése

8.6.1. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélő képessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Cél:

- ismerje fel és alkalmazza a mennyiségi formai kiterjedésbeli összefüggéseket;
- alakuljon ki matematikai érdeklődése;
- fejlődjön logikus gondolkodása, problémamegoldó képessége;
- kitartó legyen a feladatok végzésében.

Tartalom:

- minőségi eltérések megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb);
- mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több, kevesebb, eggyel több, stb.);
- mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás);
- tö- és sorszámlálás;
- testek körberajzolása, színezése (síkformák: kör, háromszög, négyszög illetve térbeli formák: gömb, kocka, téglatest);
- azonosság, egyenlőség megfigyeltetése (színezés, tépés, vágás, festékfolt);
- becslések, mérések (felület, térfogat);

- vonalak megfigyeltetése (áthúzás, beszínezés, egyenes, ferde, görbe vonal rajzolása, zárt vonalak);
- térbeli tájékozódás (nagymozgás térben, tükörben, tárgyakhoz viszonyítva, testrészek mozgatása párhuzamosan, ellentétesen, testrészek helyzetének változtatása);
- tárgyak, illetve ezek részletinek absztrakt jelzések értelmezése, számlálása, másolása.

Az óvodapedagógusaink feladatai a matematikai tartalmú tapasztalatszerzésnél:

- tevékenységek során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása;
- matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása;
- matematika iránti érdeklődés felkeltése;
- érdekes, a gyermek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése;
- a gondolatok, a probléma megfogalmazása, pontos, egyértelmű, a gyermek számára érthető közvetítése;
- a gyermek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele – kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű, a nemzetiségi nevelésben részt vevő, és a sajátos nevelési igényű gyermek esetén;
- a gyermek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása;
- olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számára matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését;
- a komplex matematikai tapasztalatszerzésnek minden esetben támaszkodnia kell a gyermek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.

A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- képes több térbeli kiterjedési fokozatot felsorakoztatni, egymással összehasonlítani és fokozatosságot kifejezni
- képes kiterjedéseket, mennyiségeket, egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy kisebbet, vagy kevesebbet, illetőleg nagyobbat vagy többet létrehozni
- tud 10-et vagy 10-en aluli mennyiséget cselekedve két vagy többfelé bontani, a bontott mennyiség részhalmazáról megállapítani, hogy melyik több, kevesebb, illetve ugyanannyi

- tud tárgyakat helyesen megszámlálni
- használ tö- és sorszámneveket
- ismeri a pár fogalmát
- használja helyesen a térbeli viszonyokat jelentő névutókat személyek és a tárgyak vonatkozásában, valamint az előtte vízszintesen fekvő papírlapon.

8.6.2. Természeti - emberi - tárgyi környezet

A Tevékenységközpontú program célja az, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. Játékba integrált tanulási folyamatokkal segítjük a gyermeket, hogy a természeti - emberi - tárgyi környezetében biztonságosan eligazodjon, tájékozódjon. **Megismertetjük** a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, **a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit**, hogy megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Nyitottá tesszük a világ szépségeinek befogadására, fenntartására. Megalapozzuk a külső világ sokszínű tevékeny felfedezésével a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakulását, környezetbarát szemléletet, környezettudatos magatartásformát.

Környezettudatosság nem más, mint személy szerinti tudatos felelősségvállalás, tájékozottság, érzékenység, a közvetlen és tágabb környezetünkkel élő helyünkkel szemben.

Célunk akkor lesz elérhető, ha már óvodáskorban **érzékennyé tesszük őket a környezeti problémák iránt és szokásokat alakítunk ki bennük, amelyek egy életen át kíséri őket.**

Ehhez elsősorban a fenntarthatóság pedagógiája iránt elkötelezett, felelősen gondolkodó, környezettudatos nevelést kiemelt feladatként kezelő nevelőtestületre van szükség.

Fontosnak tartjuk a természet- és környezet védelmi feladatokat, **olyan innovatív módszereket alkalmazunk, amelyek elősegítik a hatékony tanulási környezet megteremtését. (pl. kísérletezés, tudatos kirándulásszervezés).**

Cél:

- válják magatartása életkori sajátosságának megfelelően környezettudatossá ismerkedjen meg a természeti és épített környezettel;
- alakuljon ki a természetet szerető, tisztelő, védő, környezetére igényes emberi tulajdonsága;
- mélyüljenek természetről, környezetről szerzett ismeretei, alakuljon rendszerlátása fedezzen fel ok-okozati összefüggéseket;
- gyakoroljon elemi közlekedési szabályokat, ismerje meg a közlekedési eszközöket, sajátítsa el a biztonságos és kulturált közlekedési szokásokat.

Tartalom:

- az óvoda és környezete (szűkebb-tágabb);
- a tárgyi kultúra értékei (tájház, múzeum);
- a közintézmények, iskolák, orvosi rendelő, mentőállomás, gyógyszertár;
- a népi kismesterségekkel való ismerkedés (kosár-csuhéfonás, szűrrátét, gyöngyfüzés);
- a más népek szokásai, hagyományai (multikulturális);
- a család;
- a testünk;
- a közlekedés;
- a színek, formák, tulajdonságok;
- a szelektív hulladékgyűjtés (PET palack, műanyag kupak, évente kétszer papírgyűjtés);
- az ünnepek, ünnepélyek.

A természeti környezet témakörei:

- növények: zöltségek, gyümölcsök, virágok ápolása, az egészségügyi előírásoknak megfelelően és megengedett mértékben (rendszeresség) életkornak megfelelő méretű kerti szerszámokkal, tulajdonságaik, felhasználásuk;
- állatok: házi és ház körül élő állatok, vadon élő állatok, külső lényeges jegyeik, életmódjuk, hasznuk és felhasználásuk, madarak életmódjuk, védelmük (madár-etetés);
- évszakok: tél, tavasz, nyár, ősz jellemzői, tulajdonságai, a hónapok, a napok, napszakok tevékenységei, közlekedésre nevelés;
- jeles zöld napok (Föld napja, Víz világnapja, Madarak fák napja, Állatok világ napja Takarítási világnap);
- egészségét.

Az óvodapedagógusaink feladatai a természeti - emberi - tárgyi környezet témaköreinek**feldolgozása során:**

- a gyermek és a természet találkozása maradandó, kellemes élményt jelentsen, mert a kialakuló viszonyban ez meghatározó jelentőségű;
- tudatosan törekedjen arra, hogy a különböző élethelyzetekben minél több cselekvésen alapuló élményt gyűjtsön a gyermek a természeti és a társadalmi környezetből;
- a gyermek meglévő ismereteit mélyítse, rendszerezze;
- téma választásában vegye figyelembe a lakóhely, a környezet, szülőföld sajátosságait;
- biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermeknek a természetben való folyamatos tevékenykedéshez, tapasztalatszerzéshez;
- módszereit, eszközeit a gyermek életkori sajátosságainak megfelelően válassza: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat;
- láttasson meg ok-okozati összefüggéseket, viszonyokat;
- hívja fel a gyermek figyelmét és mutasson rá a környezet és természet romlásának, pusztulásának példáira;
- az udvaron biztosítson lehetőséget a kert gondozására;
- biztosítson feltételeket a csoportszobában természetsarok kialakításához, gondozásához
- kirándulásokat, élményszerző sétákat szervezzon, a természet változásainak megfigyeltetésére, felfedeztetésére;
- szervezzon lehetőséget elemi közlekedési szabályok gyakoroltatására, - gyalogos közlekedés, utazás, vonaton, buszon;
- természetes élethelyzetekben a szokások, szabályok gyakorlása során segítse elő a természet szeretetét és a környezetvédelem megalapozását;
- biztosítson lehetőséget mezőgazdasági, kerti munkák figyelemmel kísérésére (vetés, betakarítás, szüret) terepi gyakorlatok során;
- háziállatok természetes környezetben való folyamatos megfigyeltetése;
- szülői értekezletek, fórumok szervezésével, a szülők szemléletmódjának alakítása, környezettudatos életvitelének gyermekeik keresztül történő formálása;
- szülők bevonása az óvodában a gyermekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (papírgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés, a háztartásban felesleges csomagolóanyagok újra felhasználása);

- az óvoda minden dolgozója legyen tisztában a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel, nyújtson pozitív mintát a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására;
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ismeri az óvoda szűkebb-tágabb környezetét;
- tudja személyi adatait (név, lakcím, szülők neve, foglalkozása, munkahelye);
- megnevezi testrészeit;
- ismeri a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát (közlekedési lámpa színei, gyalogos átkelőhely, autóbuszon való közlekedés szabályai);
- ismeri a színeket;
- vannak ismeretei a népi kismesterségekkel kapcsolatban tevékenyen részt vesz a szelektív hulladékgyűjtésben;
- ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat különbséget tud tenni az évszakok között;
- alkalmazza a tevékenységek során megismert kifejezéseket ismeri és alkalmazza az időrendi sorrendiséget;
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez megóvásához szükségesek;
- szívesen vesz részt kirándulásokon, rendezvényeken, kiállításokon, sétákon.

8.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, aktív, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. Fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe, ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. **A munka jellegű tevékenység az érzelmi, erkölcsi, közösségi, kognitív, készségek képességek, attitűdök fejlesztésének egyik színtere.** A munka nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

Cél:

- alakuljon ki a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, fejlődjön a gyermek értékteremtő együttműködése, önállósága;
- tanuljon meg önállóan dönteni, feladatokat egymás között megosztani;
- pontosan értse meg mit várunk el tőle, sajátítsa el az eszközök célszerű használatát;
- alakuljon ki önállósága, önértékelése, munkaszervező készsége, felelősségérzete, feladattudata;
- önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során élje meg a tevékenység örömét, a normák, értékek, szabályok épüljenek be a gyermek személyiségébe;
- a munka eredményének megtapasztalásával alakuljon ki a gyermekek munkához való pozitív hozzáállása;
- sajátos nevelési igényű gyermek képességei szerint végzett munka során érezze magát egyenrangúnak társaival, növekedjen az önbizalma, önállósága.

Óvodánkban végezhető munka jellegű tevékenységek fajtái:**Önkiszolgálás:**

Óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt (testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása) a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak elvégezni. Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőket, amikor képesek rá, de egy meghatározott életkori szinten már bizonyos feladatok elvégzését elvárjuk a gyermekektől.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésük arányában végezzenek önkiszolgáló munkát.

Közösségi megbízatás-naposi munka:

A csoporttársakkal együtt, értük végzett tevékenység a naposi munka gyakorlása során a gyerekek olyan munkát végeznek, amely nélkülözhetetlen a csoport életrendjében.

A naposi munkát 4 éves kortól lehet bevezetni. A naposi munka feladattudatot feltételez, figyelem összpontosítást igényel. Ezért óvja a naposokat az óvodapedagógus attól, hogy egész nap készültségben legyenek és veszítsenek játékidejükből. A naposi munka tartalmát a csoportvezető óvodapedagógusok határozzák meg csoportonként.

A sajátos nevelési igényű gyermekek képességeiknek megfelelően vegyenek részt a közösségért végzett munkában.

Alkalomszerű munka:

Egy része időről-időre ismétlődik, tehát szervezhető, másik része esetleges. Mindezeket a feladatokat a szükségletektől, a munka jellegétől, a körülményektől függően a csoport egy időben végzi, vagy megbízatásként egyes gyerekek teljesítik.

Alkalomszerű munkának tekinthető:

- a környezet rendjének biztosítása;
- a játékszerek tisztántartása (babaruhamosás, babafürdetés);
- udvari játékszerek játék utáni rendbetétele;
- egymás vagy a kisebbek segítése az öltözőben;
- a játékszerek megjavításában való részvétel;
- a foglalkozási eszközök előkészítésébe való bekapcsolódás;
- a kerti szerszámok tisztántartása, helyretétele;
- a gyűjtőmunka.

Növénygondozás:

A növények gondozásával életfeltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá a gyerekek, miközben átéli és megfigyeli a közreműködésük nyomán létrejövő változásokat. Ez a nevelésben játszott szerepén túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának meg-tapasztalására igen nagy lehetőséget nyújt a gyermekcsoport valamennyi tagjának.

A teremben és az udvaron az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek: élősarok kialakítása, csíráztatás, rügyeztetés, szobanövények gondozása, fű gereblyézése, falevelek összegyűjtése, az udvarra ültetett virágok, sövények, gyógy- és fűszernövények gondozása.

Nagyon fontos, hogy a munkavégzéshez elegendő mennyiségben álljanak rendelkezésre a szükséges eszközök, szerszámok és azok bármikor hozzáférhető helyen, szabadon a gyermekek rendelkezésére álljanak.

Az óvodapedagógusaink feladatai a munka jellegű tevékenységek szervezésében:

- a lehetőség biztosítása az önkéntesen, önállóan, képessége szerint elvégezhető, önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenység, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenység végzésére;
- az életkoruknak megfelelő biztonságos munkaeszközök folyamatos biztosítása, bővítése, amely a gyermekek számára bármikor elérhető és használható;

- a lehetőségek teremtése a rendszeresen visszatérő feladatok végzésére;
- a nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése – oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolhassák;
- az önkiszolgálás és a közösen végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megértetése, elismerése, megővése;
- konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mért fejlesztő értékelés alkalmazása, munkavégzéshez szükséges képességek fejlesztése:
 - szervezőképesség;
 - feladattudat;
 - együtt munkálkodás, kooperációs készség fejlesztése.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- törekszik munka végzése során önállóságra, vállal önként is feladatokat felismeri saját képességeiknek határát;
- szívesen vállal egyéni fejlettségi szintjének megfelelően felelősi munkát pontosan teljesíti a megbízatásait;
- megismeri a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, azok használatát képes az eszközök, saját és mások testi épségének megővésére igényévé válik, a pontos munkavégzés a kisebb hibák kijavítása szívesen gondozza, óvja a környezetében lévő növényeket;
- képes az egyszerűbb munkafolyamatok önálló megszervezésére tud különbséget tenni játék és munka között;
- elhelyezi a szemetet szelektíven az adott gyűjtőben gondoskodik télen a madarak táplálékáról;
- a virágokat nem tépi le, hagyja eredeti helyén eredeti szépségében.

8.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a kisgyermek.

Játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul, tehát az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az.

A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik az interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük.

A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőtetés nélkül spontán vagy irányított, szervezett módon tanuljon a kisgyermek.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész nap folyamán adódó helyzetekben **természetes és szimulált környezetben, kiránduláson, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezett növekvő időkeretben (5 – 30 perc)** valósul meg. A játékos, cselekvéses tanulás élményszerűvé teszi az ismeretszerzést. A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés és gyakorlati probléma megoldás elősegíti a kommunikációs és gondolkodási képességek alakulását.

Jelentős részben utánzásos, modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését fejlesztését támogatja.

Spontán (óvodán kívüli) tapasztalatszerzés:

- családban szerzett tapasztalatok;
- a társak által közvetített tapasztalatok;
- természetes élethelyzetekben ért hatások;
- a tömegkommunikációs hatások.

Szervezett (irányított) növekvő időtartamú (5-30 perces) tapasztalatszerzés:

- élménynyújtás;
- tevékenységek;
- kezdeményezések;
- felfedezés, kísérletezés;
- irányított megfigyelés.

Cél:

- valósuljon meg az óvodás gyermek képességeinek fejlődése, egyénre szabottan, előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire alapozva;
- szerezzon ismereteket a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezetről;
- vegyen részt a gyermek attitűd elemeinek támogatásával, örömmel és önként ebben a folyamatban, nem csupán a külső motiváció készítse erre;
- szerezzon egyszerre, egy időben, kevesebb, de minőségben és használhatóságban mégis több ismeretet;
- hassanak a fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások pozitívan az iskolai tanuláshoz való viszonyukra;
- segítse elő a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának támogatása az iskolai beilleszkedést.

A tanulás szervezeti formái:

- a tanulás kezdeményezett tevékenységi formákban, valamint csoportos foglalkozások szervezeti- és időkeretében valósul meg az egész napos tevékenységek együttesében;
- a tanulás a játék adta lehetőségek figyelembevételével, sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával, játékos helyzetek megteremtésével folyamatosan történik.

Az óvodapedagógusaink feladatai a tanulási folyamatban:

- a meglévő ismeretek mélyítése, rendszerezése;
- képességek mérése, fejlesztése, differenciált egyéni módon, mikrocsoportos formában;
- a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése;
- olyan szituációk megteremtése a gyermek számára, ahol megismerhetik, átélhetik a felfedezés, a kutatás örömeit;

- a tanulás lehetséges formáinak bővítése cselekvéses tanulással, felfedezéssel;
- a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása;
- óvodán belül és kívül olyan tevékenységek szervezése, amely felkelti és kielégíti a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését, megismeri saját teljesítőkéességét, erősíti kreativitását;
- a közös tevékenykedés során a hátrányos helyzetű a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlettségi szintjéből kiindulva önmagukhoz képest legoptimálisabb fejlettségi szint elérésének biztosítása;
- az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- felfedezi a konkrét összefüggéseket, ok-okozati összefüggéseket, az összetartozó jegyeket, jelenségeket változásukban is;
- képes élményeit, gondolatait, megfigyeléseit érthetően, mondatokban, szavakban elmondani, a megszerzett ismeretek birtokában képes a valóság és a mese elemeinek elkülönítésére;
- végez csoportosan is megfigyeléseket, elmondja önállóan tapasztalatait, észreveszi a jelenségek változásait és összefüggéseit, beszél róla /indirekt és spontán szerzett ismeretek útján/;
- felfedezi a gyermek és a felnőtt együttes tevékenysége során a természeti és társadalmi környezet jelenségeit;
- értékelni tudja önmagát, a tanulás folyamán elért teljesítményeit, tettei helyességét vagy tévedéseit;
- él az újrakezdés lehetőségével;
- eljut az önmagához mért legoptimálisabb fejlettségi szintre.

Tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődik.

Az óvodapedagógusaink feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- biztosítson megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek) a minél változatosabb, több fajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához;
- támaszkodjon a tevékenységek megszervezésében a gyermekek tapasztalataira, a gyermekek aktuális élményvilágára;
- segítse elő élmények nyújtásával a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportokban;
- ismertesse meg lakóhelyünk közeli és távoli természetvédelmi tájait;
- alakítson ki olyan napi rendet, heti rendet, amely biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartalmú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésére, szervezésére;
- biztosítson a tevékenységek között harmonikus arányokat, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét és az egymás mellett végezhető tevékenységeket;
- kompenzálja a hátrányokat; hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ingerszegény környezetéből adódó
- bővítse a gyermek általános ismereteit.

A gyermek képességei készségei csak tevékenységekben fejlődhetnek ki és nyilvánulhatnak meg.

Képességek, készségek fejlesztése tevékenységeken keresztül

Az óvodai nevelésünk olyan készségek, képességek fejlődését támogatja, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek.

Az óvodapedagógusaink feladatai a képességek és készségek fejlesztésében:

- a gyermek számára, a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlási lehetőségeinek biztosítása;
- a folyamatos megfigyelés és a mérési eredmények alapján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről, ismereteiről, ennek ismeretében törekedjen a gyermek fejlesztésére;
- képesség és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre, egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást;
- tehetségígéretes gyermekekre, egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást;

- minden gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez – viszonyítva igyekezzen fejleszteni;
- a gyermekek ismereteit tevékenységek által bővítse.

9. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére **hat-hét éves korra** eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. **Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá szocializálódik.** A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a **fejlettség szerinti iskolakezdésre.**

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

9.1. A testileg egészségesen fejlődő gyermek

Hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. Szeret mozogni, tud rövidebb távon egyenletes iramban futni, szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, azok szabályait betartja, sportmozgások alapelemeit ismeri, tud helyben labdát pattogatni, képes fején eszközzel egyensúlyozó járásra vízszintes padon, tud ütemtartással járni; képes az egyenletes löktetés megtartására mozgásban, éneklésben; tud társaival térformákat alakítani.

9.2. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának).

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett **megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama**, a felismerés mellett **egyre nagyobb szerepet kap a felidézés**.
- **Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem**, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-, szemléletes-, és képi gondolkodás mellett **az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van**.

- **Szókincsével képes érthetően, folyamatosan kommunikálni**, beszélni (képről is). Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban, hanglejtéssel és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán-, és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek).

Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét, tud rövid történetet, szöveget visszamondani; néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni, türelemmel, figyelmesen végighallgatni mesét, történetet, szívesen bábozik, dramatizál, mesél; kreativitás jellemzi mese-vers reprodukálásában, alkotásában. **Élvezettel hallgat zenét**, zenei fogalmakat ismeri és alkalmazza, tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni, dallamot, ritmust visszaénekelni, tapsolni, rögtönözni; hang-szereket megnevezni, ritmushangszereket használni

- **Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről**, a körülvevő világról, tudja nevét, lakcímét, szülei nevét, foglalkozását. Felismeri a napszakokat, képes időrendiséget felállítani, ismeri, és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.

Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a természeti és emberi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak, számlál 10-ig, relációkat helyesen alkalmaz, szempontok szerint összehasonlításra képes, matematikai műveleteket eszközzel végez, helyesen használja a tö- és sorszámneveket, matematikai kifejezéseket használ (névutó, viszonyzó). Ismeri a színeket és árnyalataikat, rajzaiban változatos színeket és formákat használ, tud különféle technikákkal alkotni, művét tagoltság jellemzi, élvezettel szemléli a műalkotásokat, tud egyszerű formákat vágni, hajtogatni, ragasztani, helyes ceruzafogás és eszközhasználat jellemzi.

9.3. A szociálisan érett gyermek

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben a kedvező iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek:

- **Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,** szabálytudata kialakult, késleltetni tudja szükségletei kielégítését, kivárássra képes, sikerorientált, könnyen motiválható.
- **Feladattudata kialakulóban van,** s ez a feladat megértésében, feladattartásban, feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet. Törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik. **Tevékenységeire a kitartás, az elmélyült tevékenykedés jellemző.** Szívesen vesz részt játék, kellék, ajándék készítésében.
- **Konfliktushelyzetekben társaival egyezkedik,** segítőkész, toleráns, társai elgondolásait elfogadja, a kialakított játékszabályokhoz alkalmazkodik, ha szükséges újra alkotja; jól érzi magát a csoporttársaival, elfogadja a csoportban dolgozó felnőtteket.
- **Önbizalma megfelelő.**
- **Udvariassági formák betartásával kommunikál.**
- **Érdeklődik** környezete tárgyai, jelenségei, összefüggései iránt.
- **Megbecsüli a felnőttek munkáját,** ügyel saját személye és környezete rendjére; szívesen vállal munka jellegű megbízásokat, naposi munkát, munkavégzésében kitartó; a biztonságos munkavégzés szabályait betartja, a munkavégzéshez használt eszközöket elrakja. Részt vesz a teremrendezésben.
- **Szívesen végzi a naposi munka teendőket.** Az étkezőasztalt esztétikusan teríti meg, az étkezés után az edényeket elrakja. Kulturáltan étkezik, helyesen használja az evőeszközöket (kanál, villa, kés).
- **Önállóan** használja a WC-t, helyesen mos kezet, használja a körömkéfét; önállóan és helyesen mos fogat, tisztán tartja fogkefáját, szükség szerint használja a zsebkendőt, helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, ruháját a helyére rakja.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A gyermek fejlesztését a szakszolgálat által biztosított logopédus, valamint fejlesztőpedagógus végzi. Az óvodapedagógusok munkáját intézményünk gyógypedagógusa, logopédusa és a pedagógiai asszisztensei segítik a csoportban.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolakészültség kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A nevelési programunkban a nevelés minden területén meghatároztuk a fejlesztés várható eredményeit az óvodáskor végére, mely egyben nevelésünk célértéke is. Ha, az abban meghatározott célokat a gyermekek 75%-a eléri, teljesíti, akkor a fejlesztésünk eredményes, sikeres.

10. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Inkluzív pedagógia

Az óvodás korú gyermekek fejlődésbeli eltérései olykor szembetűnők. Az életkori szakaszok hasonló jelenségeket, fejlettséget eredményeznek, de a hasonlóság mögött gyakran eltérő szintek fedezhetők fel. **Individualizáló programunk a gyermekek, egyének közötti különbségek felismerésére épül, minden gyermeket figyelembe véve a maga fejlődési szintjén.** Ennek megfelelően a gyermekek ismeretében egyéni célokat tűzünk ki az egyéni erősségek és igények figyelembe vételével.

Óvodánkban a tehetséggondozás a csoport tevékenységein kívül külön foglalkozás keretében is zajlik tehetségműhelyekben. A műhelyekbe beválogatás és érdeklődési kör szerinti motiváció útján kerülnek be a gyerekek. Jelenleg 5 képességterületen nyújtunk gyermekeink számára lehetőséget az elmélyültebb, az óvodai kereteken kívüli tevékenységekre. Leghamarabb megmutatkozó „tehetség” és ebben a korban a gyermekekhez leginkább közelálló tevékenység a mozgás, a zene, a népzene, a népi kézműves tevékenységek által történő önkifejezés.

Inkluzív pedagógiánknak két sarkalatos pontja van, halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének segítése erős oldal további erősítésével, gyenge oldal optimális fejlesztésével, valamint ezen gyermekek közösségbe történő teljes befogadása, beilleszkedésük segítése.

Az inkluzív szemlélet az egyénre szabott pedagógiai gyakorlatban, folyamatos visszacsatolásban, nyomon követésben realizálódik.

Az inkluzív szemlélet gyakorlatban történő kifejeződése, és eszköze: a differenciálás, minden egyes gyermek egyedi igényeihez, szükségleteihez való maximális igazodás.

10.1. Sajátos nevelést igénylő gyermekek

Nkt. 4. § (25) alapján sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- a) mozgásszervi érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek intenzív megsegítésére, többirányú kezelésére, integrált óvodai nevelésére óvodánkban is egyre nagyobb az igény. Évről évre több gyerekről derül ki az óvoda megkezdése után, hogy valamilyen sérülés specifikus problémával rendelkezik, és a szakértői bizottság véleménye alapján sajátos nevelési igényű.

Alapító okiratunk szerint feladatunk

- a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermek **óvodai nevelése,** aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján **mozgásszervi, értelmi, (tanulásban akadályozott), érzékszervi fejlődési zavarral, beszéd fogyatékossgal, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozott(an) fogyatékossgal, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.**

A sajátos nevelési igényű gyermekek joga:

a különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A sajátos nevelési igényű gyermek szülőinek joga és kötelezettsége:

a szakértői vélemény eredménye alapján gyermekét a megfelelő nevelési – oktatási intézménybe írassa.

A sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői

A sajátos nevelési igényű gyermekek közös vonása, hogy **fejlődésük lelassult, s a mennyiségi eltérés mellett minőségi eltérés is tapasztalható.** Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletesebb tempóban, időnként nagyobb lépcsőfokokon át jut el a célig, a sérült gyermek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megtételével, sokkal több gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.

Az óvodába történő felvétel módja:

Óvodába lépéskor a gyermeknek rendelkeznie kell, és az óvoda rendelkezésére kell bocsátania az **Szakértői és Rehabilitációs bizottság szakvéleményét**, az óvoda kijelölését a nevelőtestület befogadó nyilatkozatát.

Programunk figyelembe veszi a különböző funkciók egymásra épülését, hogy a szociális tanulás támogatása közben sikerélményt biztosíthassunk minden gyermeknek. Tevékenységeink, kezdeményezéseink tartalma a gyermek egész személyiségére hat, a pszichomotoros fejlesztést szolgálja.

Fejlesztő munkánk csak akkor lehet hatékony, ha a gyermek biztonságban érzi magát, ha tudja, hogy szeretjük, elfogadjuk, megértjük őt.

Általános elveink a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében:

- a különbözőséget, eredményeket, erőnyeket értékelő és **elfogadó környezet;**
- az **integráció** gyakorlati megvalósítása az alkalmazkodó képesség /adaptivitás/ és a teljesség szemléletében történik.

A nevelési fejlesztési gyakorlat alapját, az alábbi alaptételek jelentik:

- **minden gyermek fejleszthető,**
- a fejlesztés során **a gyermek meglévő képességeiből kell kiindulni,**
- a részleges zavart szenvedett, és/vagy késve jelentkező képességek fejlesztése segítő, támogató szemléletet igényel;
- **a sajátos nevelési igényű gyermekek is különbözőek, egyediek, ezért sajátos nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek;**
- **a sajátos nevelési igényű gyermekek elsősorban gyermekek, és másodsorban sajátos nevelési igényűek, ezért részfunkcióik fejlesztésén túl az általános személyiségfejlesztésre is szükségük van;**
- a sajátos nevelési igényű gyermekeknek ugyan úgy **joguk van az érzések a tapasztalatok átéléséhez;**
- szükségleteiket csak ők tudják érzékeltetni, **értő figyelemmel kell feléjük fordulni;**
- a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért, **a pedagógus a feltételek megteremtésében segíthet;**
- a sajátos nevelési igényű gyermeknek joga van sajátosságaihoz, az azokkal való teljes élethez, amely bizonyos **speciális életmóddal jár együtt;**
- minden sajátos nevelési igényű gyermeknek joga van – életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten – **tisztában lenni saját állapotával, jogaival, lehetőségeivel;**
- **a gyermekek fejlesztése több irányból történik:** lehet tevékenységorientált, spontenitásból kiinduló, feladatorientált;
- a gyermekek **képességstruktúrája** a különböző területeken, **más-más szinten állhat,** e szintek ismerete képezi az egyéni bánásmód, differenciálás, a feladatorientált fejlesztés alapját;
- a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integráló fejlesztés során az óvodapedagógus **a személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe.**

Az általános elvek megtartása mellett az óvodapedagógus érvényesíti, hogy ahány sajátos nevelési igényű gyermek, annyi személyiség, és ahány személyiség, annyi személyes élmény, és integráló fejlesztés.

A fejlesztés feltételrendszere:**Személyi feltételek biztosítása:**

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését szolgáló szakmai kompetenciák biztosítása: **a szakértői bizottság által meghatározott speciális fejlesztését a szakértői bizottság által meghatározott szakember látja el.**

A gyermekekben rejlő lehetőségek optimális kibontakoztatása érdekében nevelőtestületünk és a gyermekek fejlesztésével foglalkozó szakemberek legjobb tudásuk szerint kínálják fel a gyermekek számára szükséges kompetenciákat, és a fejlettségi állapotuknak megfelelő műveltséget.

E célok megvalósítását segíti a **fejlesztés stratégiája:**

- **2016/2017 nevelési évtől gyógypedagógus alkalmazása;**
- **intézményünkben az óvodapedagógusok segítése pedagógiai asszisztens jelenlétével;**
- a nevelés teljes folyamatát, benne az egyének fejlesztését átölelő tervezés és szervezés;
- az integrált nevelés során az óvodapedagógusok a gyermek általános és komplex fejlesztését a többi gyermekkel együtt, a differenciálás módszerét alkalmazva végezzék;
- az egyéni fejlesztési terveikben vegyék igénybe a szakszolgálat (logopédus, gyógytestnevelő, pszichológus, stb.) szakmai segítségét, illetve annak útmutatásai alapján végezzék munkájukat;
- az óvodapedagógusok és dajkák szemléletformálását továbbképzéseink irányultsága határozza meg,
- az intézmény belső továbbképzési rendszere bővüljön ki a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez nélkülözhetetlen szakmai ismeretszerzéssel.

Tárgyi feltételek biztosítása:

Intézményünk külső és belső tárgyi adottságai részben adottak. Derecskén az óvodabővítés, felújítás alkalmával korszerű, minden fejlesztési igényt kielégítő fejlesztő szoba áll rendelkezésünkre. Logopédiai foglalkoztató minden intézményünkben kialakított. Épület akadálymentesített, tornatermünkben indukciós hurok van beszerelve.

Tornaterem: mozgásfejlesztő eszköztára jól szolgálja az egyéni és a csoportos fejlesztést.

Nagyméretű tükör: segíti a gyermekeket énképük megfelelő alakulásában.

Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelésének célja:

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének céljai a normál pedagógiai célokkal megegyezők, csupán az egyéni állapottól függően térnek el attól. Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy az egyes területeken korlátozott gyermekek is a lehető leg-nagyobb önállóságot ériék el, így tevékeny tagjává váljanak környezetüknek, majd később a társadalomnak.

Célunk a megfelelő érzelmi biztonság nyújtásán túl egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a sérülés változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolában történő bevalás érdekében.

Az integráció előnyei a sajátos nevelési igényű gyermek számára:

- a tevékenységekben az ép gyermekekkel együtt vesz részt, átveheti az ép társak magatartásmintáit, követendő szokásait;
- erősíti az önbizalmát, hogy ép gyermekek közösségének teljes értékű tagja;
- jobban fejlődik önállósága;
- egészséges és pozitív énképe alakul ki;
- akadályozza az iskolai kudarcok kialakulását.

Az integráció előnyei az ép társak számára:

- fiatal koruktól megtanulják, hogy elfogadják az egyéni különbségeket;
- személyiségfejlődésükben pozitív változás következik be pozitívabban;
- viszonyulnak akadályozott társaikhoz;
- sokkal érzékenyebbé válnak más emberek nehézségei iránt;
- rendszeresen együtt játszanak akadályozott gyerekekkel, ezáltal jobban megismerhetik őket;
- megtanulják, hogy ők is képesek jó dolgokat tenni, vannak jobb képességeik;
- gyakorolják a segítségadást, megalapozódik felelősségérzetük, empátiájuk, figyelmességük, gondoskodásuk.

Az óvodapedagógus általános feladatai:

- a probléma észlelése;
- szülők tájékoztatása / bevonása;
- megfelelő szakember megkeresése, szakvizsgálat kezdeményezése;
- az óvodapedagógus és a speciális fejlesztő együttműködése, egyéni fejlesztési terv szerinti differenciált foglalkoztatás.

Fejlesztő munkánk irányai a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrációja során:

Nevelő és fejlesztő munkánk során **segítünk a gyermekeknek** feldolgozni és megérteni:

- a tárgyi világot a gyermekekhez közel álló tevékenységeken keresztül;
- emberi környezet nyújtotta információt a játékokban, mesékben, szerepekben és közösségi eseményekben való részvételen keresztül;
- a logika és matematika világát játékos szituációkban mérésen, összehasonlításon, számoláson, sorba rakáson, válogatáson és csoportosításon keresztül;
- a kimondott szót rajzoláson, dramatizáláson, szöveghallgatáson és a kifejező készség gyakoroltatásán keresztül.

Fejlesztő munkánk a személyiségfejlődés valamennyi területét (testi, társas, érzelmi és kognitív) megcélozza, elősegítve ezzel:

- a testi fejlődést **nagy és kismozgásokon** keresztül;
- **társas és érzelmi fejlődést** viták és ellentétek elsimításán, az impulzusok ellenőrzésével;
- **egymás támogatását és tiszteletét**, kezdeményezésen és elfogadáson, a közös munkán keresztül;
- **a kognitív fejlődést** problémamegoldó helyzeteken, logikai feladatokon, a gondolkodás megszervezésén és a véleménymondás bátorításán keresztül.

Az érzelmi biztonság, a speciális nevelési szükségletekhez, életkori, érési sajátosságokhoz igazodó támasznyújtáson túl törekszünk:

- az interperszonális kapcsolatok és az énkép kialakítására;
- az önismeret fejlesztésére, attitűdök, normák kialakítására.

Egyéni bánásmód, fejlesztési módszerek alkalmazásával, segítjük az egyre pontosabb észlelést, fejlesztjük a figyelem összpontosítását, a gondolkodást, az emlékezetet, elősegítjük a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulását. A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél a mozgásra alapozunk.

A gyermekek pszichikai fejlesztését a gyermekek érési folyamatához igazítjuk. Életkori sajátosságainak megfelelő eszközökkel kívánunk támaszt nyújtani az ép fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakoroltatásához.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek:

- elég időt kapjanak környezetük felfedezésére;
- lehetőséget kapjanak egy-egy téma sokoldalú megközelítésére és megismerésére;
- biztonságos környezetben fedezhessék fel saját érzéseiket, követhessenek el hibákat és oldjanak meg konfliktusokat;
- alkalmat kapjanak a választásra az egyes foglalkozások közül;
- helyet kapjanak munkáik kiállítására-

A sajátos nevelési igényű gyermekek jellemzői az adott sérülés vonatkozásában

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszerv- rendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. A károsodástól függően a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A testi fogyatékos járóképes vagy kevés segédeszközzel közlekedő mozgáskorlátozott és halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermek integrált óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése;
- ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerztetése, a megtanult mozgás alkalmaztatása;
- a fejlesztés során mindig szem előtt kell tartani az önállóságra nevelés elvét a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni;
- az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Személyi feltétel: 1 fő segítő asszisztens jelenléte a segédeszközzel közlekedő gyermek ellátásához.

Tárgyi feltételek: Az óvodákban biztosítva van - az akadálymentes közlekedés, a megfelelő mozgás- és élettér (az ehhez szükséges eszközök lejtő, kapaszkodó).

A HALMOZOTTAN SÉRÜLT MOZGÁSKORLÁTOZOTT GYERMEKEK esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más - érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés - is nehezíti a fejlesztés lehetőségét.

Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival történik, szakember bevonásával.

Értelmi fogyatékos gyermekek jellemzői:

Az érzelmi, értelmi és szociális fejlődés lelassulása és az elvonatkoztatási képesség korlátozottsága. Az értelmi fogyatékoságot gyerekkorban a rossz motorikus és nyelvi képességek, jellemzik.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az óvodai nevelés során szükséges a gyógypedagógussal a folyamatos kapcsolattartás.

Személyi feltétel: fejlesztő pedagógus

Beszéd fogyatékos / súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek

A beszéd fogyatékos / súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzóság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik.

Tünetei: az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex - az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó - nevelési környezetben valósulhat meg.

Fejlesztés területei:

- az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség;
- speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.).

Ennek érdekében törekedni kell a kommunikációs tapasztalatszerzés belülről jövő igényének kialakítására, az akadályozottság, hátrány leküzdésének készítésére, a pozitív személyiségjegyek, képességek megismertetésére, megerősítésére.

Az integrált nevelés során szükséges a folyamatos kapcsolattartás a logopédus szakemberrel.

Integrálható autista gyermek az óvodában

Hazánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját elősegítő törvényi szabályozás lehetőségeket biztosít az autizmussal élő gyerekek beilleszkedéséhez is. Leggyakrabban a jó nyelvi és értelmi képességekkel rendelkező (asperger) autizmussal élő gyermekek nevelkednek integrált körülmények között. Az óvodai nevelésben a többi gyermekkel együtt vesz részt az akadályozott gyermek, ha ez fejlődése, képessége kibontakoztatása szempontjából előnyös. Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikáció és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely a személyiség fejlődésének egészét átható, úgynevezett pervazív zavar, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.

Ezen tünetek megjelenési területei:

- a társas és érzelmi készségek területe;
- a kommunikáció területe;
- a megismerési (kognitív) készségek területe;
- a sajátos érdeklődési kör;
- a mozgásos készségek területe;
- egyéb sajátosságok.

Az autizmussal élő gyermek legfőbb jellemzői:

- a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képességek sajátos hiányosságai;
- a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció;
- a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése;
- az egyenetlen intelligencia és képességprofil.

Fejlesztés:

- az autizmussal élő gyermekek esetében hangsúlyosan az alábbi tartalmak fejlesztésére fókuszálunk.

A szociális készségek fejlesztése:

- a viselkedési szabályok, helyes viselkedési minták;
- az érzelmek kifejezése, önkontroll;
- az érzelmi reakciók felismerése;
- az emberi kapcsolatok rendszere;
- az énkép, önismeret;
- az életkornak, érdeklődésnek megfelelő, funkcionális, örömteli szabadidős készségek.

A kommunikációs készségek fejlesztése:

- a verbális kommunikáció;
- az alternatív kommunikációs rendszer használata;
- a beszédértés és beszédhasználat;
- a metakommunikáció értése és használata.

Célunk:

- a szociális, kommunikációs készségek célirányú fejlesztése
- a specifikus környezet, eszközök, módszerek és szokásrendszer használatának elsajátítása;
- a kiemelkedő képességek gondozása.

Feladatunk:

- a tárgyi és személyi feltételek biztosítása;
- az egyéni nevelési terv kidolgozása, a gyermeket ellátó szakemberekkel együttműködésben;
- az egyéni fejlesztő foglalkozások biztosítása;
- a specifikus környezet, eszközök, módszerek és szokásrendszer kialakítása.

Személyi feltétel: a befogadó pedagógusok számára biztosítjuk a megfelelő szakemberekkel a szakmai konzultáció lehetőségét és segítő asszisztens jelenlétét.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlődéséről, fejlesztéséről szóló dokumentációk

Az óvodapedagógus tervező munkájának alapja **a gyermek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentáció.**

Folyamatos vezetése az alábbi célokat szolgálja:

- az óvodapedagógusok és a fejlesztésben részt vevő szakemberek, valamint a logopédus a gyermek fejlődésének fázisait követve és feljegyzéseire támaszkodva határozzák meg fejlesztési feladataikat;
- **a gyermek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentáció** szolgálhat alapul a szülő tájékoztatásának gyermeke fejlődésével kapcsolatban.

A fejlesztést végző óvodapedagógus és a fejlesztésben résztvevő szakemberek a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján egyéni fejlesztési ütemtervet készítenek. A tervek 3-6 hónapos időszakra készülnek, melynek végén az eredmények értékelése után újabb terv készül.

A jól és rendszeresen vezetett fejlődési napló visszajelzést ad az óvónőnek arról, hogy a választott pedagógiai módszerek eredményre vezettek-e, vagy változtatni kell azokon. Így a több éves nevelési folyamat során egységben látható a gyermek fejlődésének menete (esetleges pedagógus váltás esetén fontos segítség a fejlesztés tervezésében!)

A gyermek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalma:

- anamnézis lap;
- családlátogatással kapcsolatos feljegyzések;
- beszoktatással kapcsolatos tapasztalatok;
- Szakértői Bizottság véleménye;
- egyéni fejlesztési terv 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet és módosítása a 22/2013. (III.22.) EMMI rendelet szempontok szerinti a gyermek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentációban:
 - szociális képességek;
 - értelmi képességek;
 - beszéd, hallás, látás képességek;
 - testi képességek - értékelése.

Kapcsolattartás rendszere, tartalma a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése érdekében

Külső kapcsolatrendszer:

Gyógypedagógus, terapeuta, utazó tanár:

A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a gyógypedagógiai módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerválasztásokra, valamint az egyéni igényekhez szükséges környezet kialakítására;
- segítséget nyújt a szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről;
- kapcsolatot tart a szülőkkel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával;
- terápiás fejlesztőtevékenységet végez a gyermekekkel való közvetlen foglalkozásokon, ennek során támaszkodik a meglévő képességeikre, az ép funkciókra;

Kapcsolat a sajátos nevelési igényű gyermek szüleivel:

Az integráció legfontosabb feltételének egyike a SNI gyermekek szüleivel fenntartott kapcsolat, a beszélgetések, melyek során mindenki beszámolhat arról, hogyan ítéli meg aktuálisan a gyermeket.

Fontos, hogy a szülő kiemelheti a gyermeke erősségeit, otthoni szokásait, játékait, felteheti kérdéseit, meghallgatja az óvodapedagógus véleményét, megfigyeléseit. Természetesen az óvodapedagógusban is felmerülhet számos kérdés, amely segítségére lehet a nevelés, fejlesztés során.

Sokat jelent a gyermekek beilleszkedése és fejlődése szempontjából, ha a szülők otthon felelevenítik az óvodában történt eseményeket. Ehhez segítséget nyújtunk abban, hogy tájékoztatjuk a szülőket az aktuális heti témákról, milyen verseket, dalokat tanulunk, milyen meséket olvasunk. A gyermek sokkal biztosabban kapcsolódik be az óvodai tevékenységekbe, ha ott-hon is megerősítik, átveszik ezeket.

Amennyiben rendkívüli eseményre, kerül másnap sor, fontos, hogy a szülő a részletekről tájékozódjon és felkészítse a gyermeket, hogy másnap a megszokott napirendtől eltérő eseményekre kerül sor.

Mindent nem tud az óvoda pótolni, nyújtani, ezért a családdal való szoros kapcsolat, konzultáció sok segítséget nyújthat. Javasoljuk a szülőknek, hogy végezzenek együtt olyan tevékenységeket, amelyekről csak konkrét tapasztalat alapján szerezhethet tudomást (bevásárlás, főzéshez felhasznált alapanyagok jellemzői, növények ápolása, gyümölcszedés, háziállatok simogatása stb.).

Az óvodai gyermektársak szüleinek tájékoztatása:

Az első szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket az integráció hazai terjedéséről, mint olyan folyamatról, amely az utóbbi évtizedekben az egyéni differenciálással párhuzamosan világszerte egyre jobban tért hódít. Majd ez után rátérünk arra, hogy a csoportban lesz egy SNI gyermek is.

Elmondjuk, hogy ez a gyermek valamennyi tevékenységből ugyanúgy kiveszi a részét, mint a többi kis társa. Arra is kitérünk, hogy a gyerekek miben tudnak neki segíteni és, hogy ez mennyire természetes a gyermekek számára. Kiemeljük, hogy az integrálás miért előnyös a csoport számára.

A szülők tájékoztatása erről a kérdésről azért fontos, hogy minden esetleges aggodalmat elkerüljünk, vagyis, hogy nem hátrányos a társaknak, ha egy sérült gyermek is tagja a közösségnek, nem jut kevesebb idő a többi gyermekre. Rajtunk, pedagógusokon múlik, hogy ezeket az aggodalmakat végleg eloszlassuk.

Belső kapcsolatrendszer:

Az óvodapedagógus és a Sajátos Nevelési Igényű gyermek kapcsolata:

A sajátos nevelési igényű gyermek személyisége és képességei a legfontosabb szempontok az integráció összetett folyamatában. A befogadó csoport óvodapedagógusa részéről komoly módszertani felkészültségre van szükség. Igazodik az egyénekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a differenciálás során ismeri meg igazán a gyermekek képességeit. Az óvodapedagógus a gyermek személyiségéhez legjobban illeszkedő eljárásokat valósítja meg. Az akadályozott gyermek jelenléte a pedagógus részéről több odafigyelést és a többi gyermek hatékonyabb irányítását igényli.

Csoporttársak és a Sajátos Nevelési Igényű gyermek kapcsolata:

A közösségbe kerülő sajátos nevelési igényű gyermek beilleszkedése nagyban függ a csoporttársak el-és befogadóképességétől. Cél, hogy minél természetesebben kezeljék a csoport tagjaitól valamiben eltérő gyermeket. Lássák, hogy mire képes, hogy miben jó, mik az erősségei, így megtanulhatják az együttélést akadályozott társukkal.

10.2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A HHH gyermekek legtöbbje ingerszegény környezetből jön az óvodába, ezért ismeretei elmaradnak az életkoruknak megfelelő szinttől. Értelmi képességeiknek, tanulási készségeiknek fejlesztését még hatékonyabbá kívánjuk tenni.

Feladatunk az egyéni képességeik megismerése alapján, egyéni bánásmód alkalmazásával történő fejlesztésük:

- **minden óvodapedagógus feladata a csoportjában – gyermekenként – a felmerülő probléma okainak a feltárása**
- az okok megszüntetésére **egyéni célok kitűzése**
- a gyermek fejlettségi szintjének megfelelően az **egyéni bánásmód formáinak meghatározása**

Célunk a prevenció – a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzése. Az eredményes fejlesztés érdekében nagyon fontos, hogy ezek a gyerekek rendszeresen járjanak óvodába.

A roma gyermekeknél a zenei és a testi nevelés az a két terület, ahol jó képességekkel rendelkeznek, és mint pozitív nevelési lehetőség, társaik számára példa lehet az ő tudásuk.

Óvodai integrációs program - a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére:

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni.

A hátrányos helyzetű családok gyermekei kognitív fejlődésükben öt éves korukra lényegesen elmaradnak a kedvezőbb körülmények között élő társaiknál. Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy ezeket a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk. Kiemelt jelentősége van a szülőkkal történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg.

Integrációs programunk jellemzői:

Helyi nevelési programunk tartalmi elemei szinte valamennyi ponton harmonizálnak az oktatási miniszter által – A 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti köznevelésről, 4. § (12b.) pontja valamint a 20/2012. évi EMMI rendelet 173.§ bekezdése alapján – meghatározott és kiadott, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását szolgáló óvodai integrációs programmal. Minden tagintézményünk projekttervekben rögzíti az integrációs nevelés főbb feladataihoz tartozó tevékenységeket.

Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat. A nagyon jó és az elhanyagoló környezetből egyaránt járnak hozzánk gyermekek. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbözőségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére, és a sikerélményre. Elfogadjuk és tiszteletben tartjuk a különbözőséget, erre neveljük gyermekeinket is.

A program tartalmi elemei	Pedagógiai Program vagy egyéb szabályozó tartalmazza		Megjegyzés
	Igen	Nem	
1. Szervezési feladatok			
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának ellenőrzése. Minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása.	x x		Kapcsolatfelvétel az óvodai védőnővel minden év március 31- ig.
2. Pedagógiai munka kiemelt területei			
Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés	x		Anamnézis Gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció DIFER 4 éves kortól Gyermeki rajzelemzés Nevelési Tanácsadó (Tankötelesek)
Kommunikációs nevelés Szókincs, nyelvi kifejező készség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése	x		Pedagógiai Program DIFER - mérés
Érzelmi nevelés, szocializáció. Az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés.	x		Pedagógiai Program Gyógypedagógus
Egészséges életmódra nevelés.	x		Pedagógiai Program

Egészségtudat kialakítása, táplálkozás. higiéniai szokások.			
Korszerű óvodapedagógiai módszerek	x		Pedagógiai Program
A gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek			
Differenciálás	x		Pedagógiai Program
Művészeti tevékenységek felhasználása	x		Pedagógiai Program
Szülőkkel való partneri együttműködés módszerei	x		Pedagógiai Program
3. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka			
A gyermekek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi (szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése	x		Gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció
Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás			Pedagógiai Program
A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok	x		Munkaterv
Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése			Gyermekvédelmi felelős tevékenysége Kapcsolat a Családsegítő Központtal
Rendezvények látogatása	x		Pedagógiai Program, Munkaterv
A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés Egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában	x		Kapcsolat a védőnővel Gyermekvédelmi munkaterv: kapcsolat a szociális ellátórendszerrel Alapítvány
4. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal			
Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat A szülők támogatása, erőforrásainak feltárása	x		Pedagógiai Program
Védőnői hálózat A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás	x		Munkaterv

Szakmai szolgáltatók Konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása szolgáltatások megtervezése és biztosítása	x		Pedagógiai Program
Roma Nemzetiségi Önkormányzat, illetve civil szervezetek A gyermekek óvodai beíratásával a hiányzás csökkentésével, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés	x		Munkaterv
5. Óvoda – iskola átmenet támogatása			
Kisiskoláskor eléréséhez szükséges pszichikus feltételeinek megteremtését támogató pedagógiai munka A tanulási képességek megalapozása A tanulás és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, korrigálása Megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció Az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása	x x x		Pedagógiai Program Nevelési Tanácsadó (fejlesztő pedagógiai tevékenység) gyógypedagógus munkaterve Pedagógiai Program
Iskolaválasztás A sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás	x		Pedagógiai Program Munkaterv
Az iskolával közös óvoda – iskola átmenetet segítő program kidolgozása DIFER- mérés Hospitálások Közös szakmai programok	x x x x		Munkaterv, együttműködési megállapodás Pedagógiai Program, Munkaterv BECS, Munkaterv Munkaterv
A gyermekek fejlődésének nyomon követése Bemutató foglalkozás során volt óvodásaink látogatása	x		A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció Együttműködési megállapodás Munkaterv
6. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés			
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel	x		Pedagógiai Program Munkaterv
A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása	x		Pedagógiai Program

Rendszeres napi vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről	x		Pedagógiai Program
Egyéni fejlődést nyomon követő napló bejegyzéseinek megbeszélése	x		Szervezeti Működési Szabályzat
Szülők részvételi lehetőségeinek biztosítása rendezvényeinken, programjainkon	x		Munkaterv
Fogadó óra	x		Házirend
Gyermekneveléssel kicserélése	x		Munkaterv
A család szokásainak és értékrendjének megismerése, megértése	x		Pedagógiai Program
Szülői közösségek kialakítása, szülők bevonása az óvodai rendezvények szervezésébe és lebonyolításába	x		Pedagógiai Program
	x		Szervezeti Működési Szabályzat
			Munkaterv
7. Intézményi önértékelés, eredményesség			
Intézményi önértékelés részeként az integrációs program értékelése			Intézményi Önértékelés dokumentáció
Mérőeszköz az integrációs program elemeinek számszerűsíthető méréséhez az alábbi indikátorok szerint: be óvodázási arány, hiányzási mutatók, DIFER - mérést követő hozzáadott érték, iskolakezdés megfelelő időben,	x		Csoportnapló
Eredményesség mérése, értékelése, a fejlesztés irányainak kijelölése			Munkaterv
			Pedagógiai Program
			Éves értékelés, Munkaterv

10.3. Tehetséges gyermekek

Intézményünk regisztrált Tehetségpont.

Óvodáskorban minden gyerek tehetség ígéretként fejlesztünk. Az egyes területen kiemelkedő képességű gyerekek kiemelkedő és gyenge oldalának fejlesztése egyaránt fontos az egészséges személyiségfejlődés érdekében.

Óvodai tehetségigérek gondozásának célja, feladatai:

Ebben a korai életszakaszban is sokszor felfigyelhetünk olyan gyerekekre, akik az átlagosnál jobb adottsággal rendelkeznek, nagyon motiváltak és ebből adódóan kitartóan hosszú ideig képes egy adott területtel foglalkozni. Ezeket a gyerekeket tehetségigéreknek nevezzük.

Az óvodai tehetséggondozásunk legfontosabb célkitűzései:

- a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése;
- a kiválóan kreatív tehetségigérek gyermekek további gondozása gazdagító program keretében;
- a kiemelkedő képességű gyermek erős oldalának tovább erősítése, gyenge területeinek fejlesztése;
- elfogadó, támogató, szeretetteljes légkör biztosítása.

Az óvodánk feladatai:

- sokféle tevékenységek kínálata, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányaik megismerésében;
- egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés;
- a gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése;
- partneri kapcsolat tehetségfejlesztési szakértővel a tehetséges gyermek fejlesztésének érdekében;
- a szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében;
- segítségadás a szülőknek, a gyermeknek megfelelő iskola kiválasztásában;
- a tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel.

Az óvodai nevelés elsődleges tevékenysége a játék. Így a tehetségcsírák adottságainak megfigyelését, azonosítását, majdan képességeik fejlesztését *a játékos tevékenységek* sorozatában valósíthatjuk meg a legjobban.

Tehetséggondozás óvodás korban

A sikeres tehetséggondozási gyakorlatok egyszerre alkalmazzák az integráló és az elkülönítő elemeket, s a fejlesztést kiterjesztik minden gyermekre.

Az óvodában a tehetségcsírák egyéni tehetséggondozása két módon valósul meg:

- a gyerekek csoportszobájában, a mindennapi tevékenységekbe ágyazottan (3-4-5 éves gyerekek),
- tehetségműhelyekben (5-6-7 éves gyerekek).

Az óvodai élet során a tehetségígéretes gyermekek a csoportjaikban játszanak és tevékenykednek, mivel az egyéni tehetséggondozás a játéktevékenységek által valósítható meg a leghatékonyabban.

Az óvodapedagógus feladata, hogy elfogadó, szeretetteljes, nyugodt légkört alakítson ki, valamint komplex ismeretek nyújtásával tovább erősítse erős oldalukat, fejlessze gyenge területeiket. Így a kiválóan kreatív gyerekeknek lehetőségük nyílik a tudásuk és a képességeik gyakorlati alkalmazására.

Idősebb korban a felkínált gazdagító foglalkozásokon vehetnek részt a tehetségígéretes gyermekeknek. Az átlagosat meghaladó értelmi fejlettséggel, alkotóképességgel és motivációval rendelkező tehetségcsírákat, játékos tevékenységeken keresztül, differenciáló, kiscsoportos foglalkozásokon fejlesztik az óvodapedagógusok. A gazdagító műhelyekbe az 5-6-7 éves gyerekek járnak. Az egyéni odafigyelés csak akkor valósítható meg, ha a csoportok kis létszámúak, ez minimum 6, maximum 14 főt jelent.

11. Gyermekvédelem

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba. **Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, az érzelmi biztonság megteremtése, alapvető szükségletek kielégítése, tehetség kibontakoztatása, hátrányos helyzetből fakadó felzárkóztatás.**

Az együttműködés elindítása a hiányosságok korrigálása érdekében a szülők pozitív attitűddel történő elfogadása megértése szükséges.

Amennyiben a család nem képes betölteni a társadalmi normák által meghatározott funkcióját, abban az esetben az óvoda feladata a szakmai támogatásrendszer kiépítése /segítők bevonása/.

Cél:

- történjen meg évente azoknak a körülményeknek a feltárása, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik;
- valósuljon meg a gyermek megóvása a káros, nemkívánatos környezeti hatásoktól;
- valósuljon meg az esélyegyenlőség biztosítása, a hátránykompenzálás, az eltérő szociokulturális környezetből érkező gyermek számára.

Feladat:

- gyermeki jogok érvényesítése, egyenlő hozzáférés biztosítása;
- prevenció;
- segítségnyújtás;
- családi háttér megismerése;
- jelzőrendszer működtetése;
- esetmegbeszélések szervezése;
- intézkedések szükség szerint;
- dokumentáció vezetése.

A nevelési, oktatási intézmény vezetőjének feladatköre:

- gyermekvédelmi munka irányítása;
- továbbképzéseken való részvétel folyamatos biztosítása;
- 3. életévét betöltött gyermek beóvodázásának figyelemmel kísérése, együttműködés kiépítése, fenntartása:
 - Derecskei Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ
 - Gyámhatósággal
 - Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Szakszolgálattal
 - Egészségügyi Szakszolgálatokkal (orvos, szakorvos, védőnő)
 - Gyermek- és Ifjúságvédelem intézményeivel
 - Önkormányzati Hivatallal

A kapcsolattartás szabályozása az Pedagógiai Programban található.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- segíti az intézmény óvodapedagógusainak gyermekvédelmi munkáját és ellátja az óvodában a gyermekjóléti feladatokat;
- a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok tájékoztatása a hátrányos helyzet, illetve a veszélyeztetettség szempontjairól a felmérés segítése céljából;
- gyermekvédelmi munkaterv elkészítése;
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartásának egyeztetése az önkormányzat jegyzőjével és a gyermekjóléti szolgálat családsegítőjével nyilvántartási adatlap vezetése a veszélyeztetett gyermekekről esetmegbeszéléseken, fórumokon való részvétel;
- tájékoztatást ad az óvoda gyermekvédelmi helyzetének alakulásáról a gyermekvédelmi munka értékelése a nevelési év végén /beszámoló/ családlátogatás a gyermekjóléti szolgálat szakembereivel;
- egy-egy gyermekvédelemmel kapcsolatos közlemény, szakirodalom, ajánlása az óvodapedagógusoknak gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése családlátogatás: első ízben az óvodába bekerülés évében (nevelési év kezdés előtt) később szükség szerint azoknál a gyermekeknél, akik hátrányos helyzetűek vagy veszélyeztetettek;
- veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartása;
- hátrányos helyzetű gyerekek folyamatos figyelése, változásoknak megfelelően a nyilvántartás módosítása;
- veszélyeztetett gyermekek helyzetében beállott változások figyelemmel kísérése, felülvizsgálata;
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása);
- indokolatlan óvodai hiányzások feltárása, hiányzások számának csökkentése;
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hiányzásának nyilvántartása, családsegítő, jegyző segítségének igénybe vétele a hiányzások megszüntetésére;
- tanköteles gyermekek figyelemmel követése, beilleszkedési tanulási nehézséggel, magatartászavarral küzdő gyermekek megfelelő szakemberhez való irányítása;
- felkérésre jellemzés készítése;
- felzárkóztatás, korrekciós nevelés;

- gyermekeket veszélyeztető körülmények idejében történő felismerése, mérlegelése, kellő intézkedések megtétele;
- kezdeményezi, tudatosan tervezi a közös nevelés érdekében, a bizalomra épülő kapcsolattartást a szülőkkel.

12. Hagyományok, ünnepek, ünnepélyek

Fontosnak tartjuk a kialakult hagyományok, népszokások megőrzését, továbbadását, az ünnepek, ünnepélyek megrendezését. Ezek a napok különböznek, kiemelkednek az óvoda minden-napjai közül. Minden egyes ünnepnek megvan a maga előkészülete, így biztosított a lehetőség az érzelmi átélésre.

- Október: 1956-os forradalom (október 23.)
- December: mikulás, karácsony
- Február: farsang
- Március: 1848.- 49.-es forradalom és szabadságharc (március 15.)
- Április: húsvét
- Május: anyák napja, gyermeknap
- Június: Nemzeti összetartozás napja (június 04.)
- Június: évváró, ballagás
- Június: apák-papák napja
-

A szülőkkel közös programok, ünnepek célja lehetőséget teremteni a család és az óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, szemléletük formálására, nevelési elveik közelítésére.

A környezetvédelmi ZÖLD JELES napokat csoportonként, illetve projektek keretében dolgozzuk fel.

Az intézmény éves munkaterve részletesen tartalmazza a hagyományainkat és ünnepeinket.

13. Érvényességi nyilatkozat

A Mese – Vár Óvoda és Bölcsőde „Óvodai Helyi Pedagógiai Programjának érvényességi ideje: az intézményvezető általi jóváhagyást követően 2019. szeptember 01-től visszavonásig.

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

- szervezeti átalakítás;
- ha, a nevelőtestület 50+1%-a igényli más program bevezetéséről dönt;
- fenntartó rendelkezése;
- törvényi változások esetén.

A Pedagógiai Program nyilvánosságának biztosítása:

- a teljes program megtekinthető az intézményvezető irodájában és az intézmény honlapján

14. Legitimációs záradék

Egyetértését nyilvánította:

Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde Szülői Szervezete:

Dátum: 2019.

Pozsgai – Nádházi Rita

Elfogadta:

Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde Nevelőtestülete

Dátum: 2019.

Tóthné Bene Judit
intézményvezető – helyettes

Jóváhagyta:

Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde Intézményvezetője

Dátum: 2019.

Nagy Éva
intézményvezető

Egyetértését kinyilvánította:

A Derecske Város Önkormányzatának

Képviselő Testülete

Dátum: 2019.

Bakó István
polgármester

15. Melléklet

1. számú melléklet

AZ ÓVODAI HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

I. HELYISÉGEK

Helyiségek megnevezése	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
csoportszoba	csoportonként 1	x	
tornaszoba	óvodánként 1	x	
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként 1	x	
játszóudvar	óvodánként 1	x	
intézményvezetői iroda	óvodánként 1	x	
intézményvezető-helyettesi iroda	óvodánként 1	x	
gazdasági vezetői iroda	óvodánként 1	x	
nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	x	
orvosi szoba	óvodánként 1	x	
gyermeköltöző	csoportonként 1	x	
gyermekmosdó, WC	csoportonként 1	x	
felnőtt öltöző	óvodánként 2	x	
felnőtt mosdó	szintenként 1	x	
felnőtt zuhanyzó	óvodánként 1	x	
felnőtt WC	szintenként 1	x	
mosó, vasaló helyiség	óvodánként 1	x	
elkülönítő szoba	óvodánként 1	x	
melegítőkonyha	óvodánként 1	x	
tálaló-mosogató ezen belül felnőtt étkező	óvodánként 1	x	
mosléktároló	óvodánként 1	x	
szárazáru-raktár	óvodánként 1	-	
földesáru-raktár	óvodánként 1	-	
egyéb raktár	óvodánként 1	x	
éléskamra	óvodánként 1	-	
szertár	óvodánként 1	x	

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
1. csoportszoba			
óvodai fektető	gyermekeként 1	x	
gyermekszék	gyermekeként 1	x	
gyermekasztal	gyermek létszám szerint	x	
fényvédő függöny	ablakonként	x	
szőnyeg	padló 1/5részét lefedi	x	
játéktartó szekrény vagy polc	csoportonként 2	x	
fektetőtároló	csoportonként 1	x	
élősarok állvány	csoportonként 1	-	
hőmérő	csoportonként 1	x	x
óvodapedagógusi asztal	csoportonként 1	x	
felnőtt szék	csoportonként 2	x	
eszköz-előkészítő asztal	csoportonként 1	x	
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	csoportonként 1	x	
edény- és evőeszköz- tároló szekrény	2 csoportonként 1	x	
szeméttartó	csoportonként 1	x	
2. Tornaszoba			
tornapad	2	x	
tornaszőnyeg	1	x	
bordásfal	2	x	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést mozgásigényt készlet	1 segítő, kielégítő	x	
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	x	
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök			
tükör	1		
asztal	1		
szék	1 gyermek, 1 felnőtt		
szőnyeg	1		

a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		x	
játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	x	
4. Játszóudvar			
kerti asztal	csoportonként 1	7	
kerti pad	csoportonként 2	x	
babaház	csoportonként 1	4	
udvari homokozó	csoportonként 1	4	
takaróháló	homokozóként 1	4	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint		
5. Intézményvezetői iroda			
íróasztal és szék	1-1	x	
tárgyalóasztal	1	x	
tárgyalószék	1	x	
telefon	1	x	
könyvszekrény	1	x	
iratszekrény	1	x	
6. Óvodavezető-helyettesi, gazdasági vezetői iroda (több iroda esetén a felszerelések szükség szerint helyezhetők el)			
íróasztal	1		
írószék	1		
iratszekrény	1		
lemezszekrény	1		
írógépasztal és szék	1-1		
számítógépasztal és szék	1-1	x	
írógép	1	x	
fax	1	x	
számítógép, nyomtató	1	x	
7. Nevelőtestületi szoba			
Az eszközök a csoportszobákban vannak elhelyezve.			
fiókos asztal	pedagógus létszám szerint 1		
szék	pedagógus létszám szerint 1		
könyvtári dokumentum	Minimum 500	500	
könyvszekrény	2 db	x	
tükör	1 db	-	
mosdókagyló	1db	-	

8. Orvosi szoba			
9. Gyermeköltöző			
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	Gyermeklétszám figyelembe vételével	x	
öltözőpad	Gyermeklétszám figyelembe vételével	x	
10. Gyermekmosdó, WC			
törülközőtartó	Gyermeklétszám figyelembe vételével	x	
falitükör	Mosdókagylóként 1	x	
hőmérő	Helyiségenként	x	
rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	Gyermeklétszám figyelembe vételével	x	

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
egyéni tisztálkodó szerek	Felnőtt és gyermek létszám szerint	x	
Tisztálkodó felszerelések			
fésűtartó	Csoportonként 1	x	
törülköző	Felnőtt és gyermek létszám szerint	x	
abrosz	Asztalonként 3	x	
takaró	Gyermeklétszám szerint	x	
ágyneműhuzat, lepedő	Gyermeklétszám szerint	x	

IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
szennyesruha-tároló	Óvodánként 1	x	
mosott ruha tároló	Óvodánként 1	x	
mosógép /automata/	Óvodánként 1	x	
centrifuga	Óvodánként 1	x	
vasaló	Épületenként 1	x	
vasalóállvány	Épületenként 1	x	
szárítóállvány	Épületenként 1	x	
takarítóeszközök	Épületenként 1	x	

kerti munkaeszközök, szerszámok	Épületenként	x	
hűtőgép	Épületenként	x	
porszívó	Épületenként		

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszköz fajtánként) különféle játékformák (mozgásos játékok, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás) eszközei	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő	x
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő	x
ének, zene, énekes játékok eszközei	Gyermeklétszám figyelembe vételével	megfelelő	x
az anyanyelv fejlesztésének, kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő	x
értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő	x
ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	kevés	x
a természeti – emberi - tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	kevés	x

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök videó (lejátszó)

televízió	Épületenként	megfelelő	x
magnetofon	Épületenként	megfelelő	x
diavetítő	Épületenként	megfelelő	x
vetítővászon	Épületenként	megfelelő	x
hangszer (pedagógusoknak)	Óvodánként 1	megfelelő	x
hangszer (gyermekeknek)	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő	x
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések			

VI. FOGYATÉKOS GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
1. Beszéd fogyatékosok			
tükör 120x180 cm	Csoportonként 1	x	x
logopédiai alapkészlet	Csoportonként 1	x	x

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
ételminta-vétel (üvegtartály) készlet	Óvodánként 1 készlet	x	x
mentőláda	Óvodánként 1	x	x
gyógyszerszekrény (zárható)	Óvodánként	x	x
munkaruha	Költségvetésben meghatározott szerint	x	x
védőruha	Munkavédelmi szabályzat szerint	x	x
tűzoltó készülék	Tűzvédelmi szabályok szerint	x	x

2. számú melléklet

BOLDOG ÓVODA PROGRAM
A DERECSKEI MESE - VÁR ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE
INTÉZMÉNYBEN

A derecskei Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde Csutkamanó csoportjában a 2018/2019-es nevelési évben bevezetésre került a Jobb Veled a Világ Alapítvány által indított Boldogságóra program.

Rövid távú célunk, hogy a pozitív tapasztalatok hatására 2019/2020-as nevelési év szeptemberétől a többi 5-6 éves csoport is csatlakozzanak a programhoz. Távlati célunk, hogy elnyerjük az Örökös Boldog Óvoda Címet.

Kiemelt feladatunk:

A 3-6 éves gyermekek korosztályában módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása. A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

Célok:

Az életben nap, mint nap problémák, kihívások elé kerülnek gyermekeink is, melyeket elkerülni nem tudunk, nem is szükséges. A gyermekeket meg kell tanítanunk az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására. Életszemlélet alakítása ez, mely iránymutatást adhat a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek előhívására, megfogalmazására. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére.

A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Témakörök:

- Boldogságfokozó hála
- Optimizmus gyakorlása
- Kapcsolatok gyakorlása
- Boldogító jó cselekedetek
- Célok kitűzése és elérése
- Megküzdési stratégiák
- Apró örömek élvezetek
- Megbocsátás
- Testmozgás
- Fenntartható boldogság

Csoportunkban rendszeresen (napi szinten) alkalmazunk a programhoz igen hasonló játékos feladatokat. A gyermekekkel beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatokat végzünk, mely magában foglalja az egymásra és önmagunkra való odafigyelést, egymás mondanivalójának tiszteletben tartását, meghallgatását. Beszélgetés során, aki igényli, hangot adhat véleményének, megoszthatja gondolatait, melyekre reagálhatunk. Ezzel a gyermekek megtapasztalják, hogy bátran beszélhetnek bármiről, lehet véleményük, élményeiket (akár vidám, akár szomorú) meghallgatjuk, megbeszéljük. Továbbá gyermekek empátiás képességét erősítve, biztatjuk, vagy épp együtt örülünk az elhangzottaknak. Nagy gondot fordítunk ezen alkalmakkor a testi kontaktus közösségformáló erejének is. Egy-egy érintést, ölelést, kedves gesztust adunk tovább folyamatosan az utánunk következő gyermeknek. Így megtanulják elsajátítani a szeretet fogadásának, továbbadásának képességét egyaránt.

Csatlakoztunk a programhoz, mivel:

- Úgy gondoljuk, a program nagyszerű lehetőséget biztosít új ötletek, módszertani támogatás biztosítására, hiszen a fent említett, már működő csoportgyakorlat előhírnökeként szolgál a Boldogságprogram megvalósításához.
- Tapasztalataink azt mutatják, a pozitív megerősítés nagy hatással van a gyermekek önismeretének fejlődésére, társas kapcsolataira, azok elmélyítésére, valamint az egészséges lelki fejlődésük biztosítására.
- A gyermekek iránymutatást kaphatnak annak megsegítésére, hogy a mindennapokban, élethelyzetekben könnyebben boldoguljanak.

- A program jótékonyan hat a csoport-szellem, a „mi-tudat” alakulására, erősítésére.
- Minden gyermeknek joga van boldognak lenni, minél könnyebben kezelni a különböző helyzeteket, s a gyermekkorban beivódott minták maximálisan kihatnak felnőttkori életükre is.

Feladatok:

Legalább havi egy órában, tíz hónapon keresztül:

- A feladatokat gyermek közeli, játékos és legfőképp vidám keretek között alkalmazzuk, melyek a boldogságfokozó gyakorlatokat alkalmazva fejlesztik a kisgyermek pozitív életszemléletét, gondolkodását.
- A feladatok differenciáltan, korcsoportonként, illetve a gyermekcsoport adott képességeit figyelembe véve kerülnek feldolgozásra.
- A feladatokat az óvoda gyermek élettani igényeinek megfelelően komplex formában kínáljuk fel. Az egész hónap során, az adott helyzettől, vagy igénytől függően a mindennapi tevékenységeinkbe, kezdeményezéseinkbe, mozgásfejlesztésbe beillesztjük a Boldogságóra gyakorlatait, legyen ez ének-zene, környezeti nevelés, mesélés-verselés, vagy akár kézműves tevékenység. Heti rendünk rugalmas, így ez maximálisan megvalósítható.
- Törekszünk minél több helyszín bevonásával megvalósítani a gyakorlatokat.
- Vállaljuk, hogy a 2018/2019-es nevelési évben a Csutkamanó csoport számára a cím elnyerésével járó Boldogságóra szakmai könyvcsomag felhasználásával tartunk Boldogságórát, valamint a Boldogság Intézmény által havonta meghatározott feladatokat honlapukra feltöltjük, illetve kommunikáljuk a program alakulását, eredményességét.

3. számú melléklet

EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ PROGRAM

1. Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013 (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 8/2014 (I. 30.) EMMI rendelet. A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet módosítása
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

2. Bevezetés

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

A fejlesztés megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását, a lelki gondozást.

Az egészség védelme és karbantartása, az egészséges életmód tanítható, fejleszthető.

Óvodáskorban az egészségre nevelés kihat az élet további szakaszaira is és nagy jelentősége van, abban, hogy az óvodáskorú gyermekek hogyan fejlődik tovább.

A program elkészítésének célja az, hogy, a helyi adottságokhoz, és az intézmény használói köréhez igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk.

Fontos feladat, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermekek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt.

Az intézményi egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk:

- egészségfejlesztés;
- megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

2.1. Testi és lelki egészség

Az intézményre nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.

Személyi és tárgyi környezetével az intézmény segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet értéként való tisztelésére is nevel.

Az óvodapedagógusok készítsék fel a gyermekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

2.2. Alapelvek, célok

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természetkörnyezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, s programunkkal fejleszteni a szülőknek környezet-, és egészségtudatos magatartását.

2.3. Az egészség megfogalmazása

1948-as megalakulásakor a *World Health Organization* (WHO) az egészséget a következőképpen definiálta: „Az **egészség** a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya”.

Az egészségképet alapvetően az orvostudomány fejlettsége, a lakosság átlagos egészségi állapota, valamint a társadalmi minták határozzák meg.

Az egészség:

- **biológiai egészség:** a szervezetünk megfelelő működése
- **lelki egészség:** személyes világnézetünk, magatartási alapelveink
- **mentális egészség:** a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség
- **emocionális egészség:** az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége
- **szociális egészség:** másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége

Az intézményi egészségnevelés csak akkor lehet igazán eredményes, ha az intézmény és a szülők szorosan együttműködnek. Ebben a folyamatban az egészségnevelés támaszkodik az óvodapedagógusok szakismeretére, a megelőző programokra - prevencióra -, és a szülők aktív közreműködésére.

3. Az óvodai egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

- (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljestesti-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
 - (2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.
- A gyermekeink egészséges életmódra, életvitelre nevelése, a testi, szellemi védettség biztosítása, higiénés szokások megalapozása és azok összehangolása a családok szokásrendszerével.
 - Az egészség-gondozáshoz szükséges képességek, készségek, jártasságok megalapozása, kialakítása, testi fejlődés elősegítése.
 - A gyermekink egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
 - A gyermekeink testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
 - Az egészséges életmód, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés szokásainak alakítása.

4. Az óvodai egészségnevelés feladata

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) a nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek

- az egészséges táplálkozásra,
- a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzésére,
- a bántalmazás és erőszak megelőzésére,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtásra,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

5. Intézményi célok

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidőhasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

Fontos alapelv, hogy törekedjen az intézmény minden dolgozója arra, hogy egészséges környezet vegye körbe a gyermekeket, felnőtteket egyaránt.

Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték, s tenni kell érte.

Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát.

Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Tegyük képessé a gyermekeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket képesek legyenek összekapcsolni az életben tapasztalt dolgokkal, és megoldást találjanak a problémákra.

Működjenek közre környezettudatos és kulturált magatartással a szülőföld, a lakóhely, az intézmény esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával.

Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

6. Kiemelt feladatok

6.1. Egészséges életmódra nevelés (szomatikus egészségfejlesztés)

6.1.1. Személyi higiénia fejlesztése

Az alapvető személyi higiénia kialakítása a gyermekekben a példamutatással kezdődik. Az intézményben dolgozó munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápoltság megjelenését. Mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alappillére, ezért nagyon fontos a minták közvetítése.

Magában foglalja a testi szükségletek kielégítését, a testi gondozást és a test épségének védelmét. A test tisztán tartásakor a bőr, a fogak, a szájüreg, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolását tartjuk elsődlegesen fontosnak, valamint a WC használatát és a papírhasználatot.

A ruházat és a helyes réteges öltözködés fontosságát is erőteljesen hangsúlyozzuk. Az öltözködési szokások kialakításával, a ruházat higiénijával, a tárolással is fontos feladat hárul ránk.

Célunk: alakuljon ki a személyi higiénia iránti igény, védjük a gyermekek egészségét, testi épségét.

Feladatunk: az alapvető higiéniai szokások megismertetése, gyakoroltatása, ellenőrzése és folyamatos korrekciója.

A feltételek biztosítása: minden gyermek számára biztosítják a szülők a saját személyi felszerelés - jellel ellátott törölközőt, fésűt, fogmosó felszerelést, torna felszerelést, ágyneműt. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha tárolása megoldott.

Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyermekek méretének megfelelő mosdókagylóval, folyékony szappanadagolóval, körömkefével. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermekméretű WC, melyekben elválasztó fallal oldjuk meg az intimitást.

A gyermekek számára biztosított orrtöröléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papírzsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk.

A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezük el.

Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiéniai szabályok betartására.

6.1.2. Környezeti higiénia fejlesztése

A kiemelt feladatunk: intézményünkben olyan környezet teremtése, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyermekek számára. A csoportszobák, az egyéb helységek és az udvar egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a környezeti higiénia igény kialakulhasson a gyermekekben.

Feladatunk, hogy a környezetünkben való tennivalókat felismertessük, pozitív viszonyt alakítsunk ki a környezetünkkel, és olyan magatartást alakítsunk ki a gyermekekben, mely a környezetvédő magatartást célozza. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás is feladatunk. A lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyermekek környezetében lévő, és a gyermekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük.

A helységekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helységek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.

Az intézmény udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt előírásoknak megfelelőek, de gyakori karbantartást igényelnek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot szükség szerint cseréljük.

6.1.3. Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség-, és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a konyhával történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tej érzékeny, liszt érzékeny, stb.) a gyermekek étkezését.

Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyermekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira.

Táplálkozási rendellenesség-túlsúlyos gyermekekre való odafigyelés. Biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit, a szükséges eszközök minden esetben elérhetőek és biztonságosan tárolva vannak elhelyezve. Az intézményben egyéni csoport szokásrend alapján, naposi munka során a gyermekekkel együtt történik a terítés.

A feltálatl ételek elnevezését, folyamatosan tanítgatjuk és egy-egy ismeretlen étel esetében arra ösztönözzük őket, hogy kóstolják meg, ne utasítsanak el valamit csak a kinézete alapján. A pozitív íz élmények hatására ugyanis könnyebb megszerettetni az új ízeket is. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség-, és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban.

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás igényét kialakítsuk bennük.

Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység. A családokkal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén is kiemelt feladat.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésben, az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az élettani szükségletnek megfelelő étrend biztosításához a táplálkozás-egészségügyi előírások kidolgozása a Derecskei Városgazdálkodási Nonprofit Kft. feladata. A Derecskei Városgazdálkodási Nonprofit Kft. elkészítette a táplálkozástudomány mai állásának megfelelő táplálkozás, a rendszeres étkezést biztosító, szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó ajánlást. Az ajánlás hatálya kiterjed valamennyi közétkeztetést nyújtó szervre. Az ajánlás szerint az élettani energia- és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosításáról a konyha gondoskodik.

A konyha vezetőjével gyakori kapcsolatot tartunk fenn, egyeztetünk, s jelezzük a felmerülő problémákat, igényeket. Az intézményvezető is gyűjti a tapasztalatokat és jelzi a konyha felé kéréseiket, észrevételeiket.

6.1.4. A betegségek megelőzésére nevelés

Az orvosokkal, védőnőkkel együttműködve, elsődleges feladatunk az, hogy elérjük, hogy beteg, fertőzés átadására képes gyermek az intézményt ne látogassa. A szülő az óvodapedagógusok jelzésére, illetve betegség esetén vigye orvoshoz gyermekét. A gyermek az intézménybe járást újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében.

A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, a zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztán tartása. Az egészségvédő szokások kialakításával feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyermekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása a célunk.

Az egészséges gyermekek védelmében az intézményben észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. Az intézménybe kijáró védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartunk fent, ha a helyzet indokolja, akkor akár több szűrést is beiktatunk. Fejtetvesség megelőzésére rendszeresen adunk ki tájékoztató anyagot, amit a faliújságokon, szülői értekezleteken jelzünk.

Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra. Dajkáink figyelmét gyakran felhívjuk a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.).

A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

6.1.5. Napi rendszeres testmozgás, testedzés

Korunk rohanó világában, a mindennapi mozgás feladata felértékelődött, hiszen a technika gyors fejlődésével egyre több a mozgásszegény életmódot folytató gyermek. A családok gyakran hárítják a feladatot az intézményekre és várják el azt, hogy a napi mozgás mennyiséget az intézményi kereteken belül kapja meg a gyermek. Sajnos az intézmény túli időben csak ötletekkel, buzdítással, helyes példa mutatósával készíthetjük a szülőket a gyermekek mozgására.

A mozgásszegény életmód könnyen vezethet odáig, hogy romlik hosszú távon a szellemi képesség is, elhízás is gyakori velejárója a helytelen életmódnak. Ennek megakadályozása, a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében intézményünk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életben elsődleges feladat. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek. E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti.

Fontos feladat:

- hideghez, meleghez szoktatás;
- fokozatos terhelés;
- szabadban tartózkodás igényének kialakítása;
- a testedzés (mindennapos tornák, mozgás tevékenységek) szokássá alakítása;
- mozgásigény kielégítése;
- mozgáskedv megőrzése;
- kondicionálás;
- délutáni mozgásos programok fakultatív felajánlásával a nagyobb mozgásigényű;
- gyermekek mozgásának kielégítése;
- réteges öltözködés fontosságának tanítása a mozgás során.

A mozgás foglalkozások szervezésénél az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a fokozatosság elvét szem előtt tartva. A balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására kiemelt gondot fordítunk. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló.

Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyermekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre. Az eltérő adottságú gyermekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás (pozitív megerősítés). A testmozgás az életkori sajátosságok figyelembe vételével játékos, táncos elemeket is tartalmazzon. A megelőző preventív jellegű feladatokat és tornagyakorlatokat az óvodapedagógusok beépítik a napi mindennapos mozgásba.

A pedagógiai szakszolgálat gyógy-testnevelője az érintett gyermekek ellátását ellátja.

A szülőket változatos programok keretében vonjuk be azokba a rendezvényekbe, melyek az egészségfejlesztést szolgálják. Tavasszal az áprilisban már hagyományosnak mondható Egészség hét a rendszeres mozgást is propagálja, valamint a Gyermeknapon az ügyességi játékok is. A sporttevékenységek kipróbálásával és az egyes mozgásformák kipróbálásával a mozgáskedv felkeltése a célunk.

6.1.6. Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira. Feladatunk, hogy környezetet teremtsünk, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására.

Az intézmény minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja valamint, ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket tegye. Minden dolgozónak ismernie kell és be kell tartania az intézmény munka-, és tűzvédelmi szabályzatát, valamint a tűzriadó tervet. Az óvodapedagógusok és a dajkák az intézményi élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérni, a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni. Az óvodapedagógusok kötelesek a gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat ismertetni. Az intézményen kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra felhívni figyelmüket, s elmondani a tilos és elvárható magatartásformákat.

A nevelési év megkezdésekor ismertetni kell a közlekedési szabályokat, balesetvédelmi előírásokat és visszakerdezéssel meggyőződni az ismeretek elsajátításáról. Az oktatás tartalmát és időpontját a csoportnaplóban rögzíteni kell. Az intézmény vezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi.

Amennyiben az intézményben baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, és haladéktalanul kivizsgáljuk. A KIR-ben rögzítjük, és intézkedési tervet dolgozunk ki, az esetlegesen ismét előforduló hasonló baleset megelőzése érdekében.

Minden óvodapedagógusunk egész évben a saját csoportjában minden olyan tevékenység előtt, mely megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetőek.

Elsősegélynyújtás: Az intézményi elsősegélynyújtás legfontosabb eleme a balesetek megelőzése. Fontos, hogy a gyermekek rájöjjenek, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők.

Az óvodapedagógus feladata, hogy felhívja figyelmüket, hogy egyes tárgyak pl.: mászóka, korlát, és helyzetek, pl. fogócska, sorversenyek, milyen veszélyforrást hordoznak. A gyermekeknek tudniuk kell, hogy mi a teendőjük baleset esetén - segítséget hívni, felnőtteknek szólani.

6.2. Szociálhigiénés egészségfejlesztés

6.2.1. Egészséges életvezetés

A Nkt.62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka-és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek-bevonásával.

Az intézményi napirend kialakításakor törekszünk arra, hogy alkalmazkodjon a gyermekeink igényeihez és kellően rugalmas legyen. Fontos szempontként törekszünk arra is, hogy folyamatos és rugalmas legyen. Az egyes tevékenységek biztosítják az aktív és a pihenőszakaszokat. A rendszeresség és az ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak a kicsik számára.

Minden esetben arra törekszünk, hogy a gyermekek társas kapcsolatai kiegyensúlyozottak legyenek. Az antiszociális magatartásformákat igyekszünk megelőzni és kezelni. A dühkezelési technikákat egyénileg tanítgatjuk.

Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerükre ható káros hatásoktól.

6.2.2. Stressz kezelés

Az intézményi napirendünkben minden esetben biztosítjuk a rendszerességet és a rugalmasságot. Az óvodapedagógusok, a dajkák, a pedagógiai asszisztensek bevonásával közösen elfogadott álláspont alapján, kerüljük a sürgetést és ügyelünk arra, hogy feleslegesen ne várakoztassuk a gyermekeket.

Törekszünk rá, hogy az intézmény külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyermekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény.

A konfliktusok csökkentésével igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

6.2.3. Egészségre káros szokások megelőzése

Az egészségre káros hatásokról gyakori beszélgetéseket folytatunk a gyermekekkel, gyakori témák:

- alkoholfogyasztás;
- indokolatlan gyógyszerfogyasztás;
- dohányzás;
- elhízás.

Célunk, hogy olyan képet alakítsunk ki a veszélyekről, melyek a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatként jelöltük meg, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez vezető tevékenységeket. A jó példa, a helyes életvitel és a harmonikus létforma.

A helyes táplálkozás kialakításában a szülők által szponzorált zöldség-, és gyümölcsnapok rendszeressége is hozzásegíti az intézményt. Az elhízás és a táplálékok összefüggéseinek felismertetésével tevékenyen foglalkozunk az egyes környezeti nevelésben fellelhető témakörökkel is, beépítve azt a napi tevékeny életbe.

6.2.4. Érzelmi nevelés

Az intézmény szerepet vállal a családi nevelés erősítésében, melynek során fontos az érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör. A beszoktatás meghatározó időszak a gyermekek számára, mert alapvetően befolyásolja, a gyermek intézményhez fűződő kapcsolatát. Az óvodáskorban az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, a segítségadásban nyilvánul meg.

- A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül. A gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, minden gyermekkel elfogadó, toleráns, minta értékű. A nevelésben az egyéni bánásmód elve érvényesül.

Célunk a gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása, a szociális hátrányok enyhítése.

6.3. Lelki egészségfejlesztés (pszicho-higiénés egészségfejlesztés)

6.3.1. Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk, hogy a közösségbe érkező gyermeket úgy fogadjuk el, hogy szeretetteljes együttműködés jellemezzen minket.

Feladatunk, hogy olyan pedagógiai légkörben nevelődjének gyermekeink, ahol az egymásra figyelés és a kapcsolatok kiegyensúlyozottak.

Minden felnőttet arra biztatunk, hogy a másságot természetesként fogadják el és előítélet nélkül bánjanak a gyermekekkel. Mivel intézményünkben integrálunk, fontos követelmény az a hozzáállás a felnőttek részéről, hogy minden gyermeket egyformán elfogadjanak. A szeretetteljes együttműködés és elfogadás fontos velejárója az integrálásnak.

Zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve fontos teendőnk.

Az utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval, és az olyan szokások kialakítása a célunk, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést elsődlegesen a tervezések során is.

A hatályos esélyegyenlőségi törvények betartását minden esetben szem előtt tartjuk.

Az intézménybe járó integrált gyermekek érdekeit betartjuk és betartatjuk. A többi gyermekkel történő együttnevelés során igyekszünk, pozitív példával elől járni. Viselkedésünkkel és gesztusainkkal igyekszünk pozitív mintát adni a gyerekeknek, toleranciára neveljük őket. A sajátos nevelési igényű gyermeket a pedagógiai programunk alapján látjuk el.

6.3.2. Egészségnepszerűsítő feladatok az intézményünkben, tevékenységek

Az iskola fogászattal kötött megállapodás szerint évente egy alkalommal szűrések történnek, ahol a szűrést követően tanácsokkal látják el a gyermekeket a fogápolással kapcsolatban.

A védőnők tisztasági szűréseket végeznek, igény szerint és alkalmanként is.

Az egészséghet élő program az intézményben, ahol a védőnők, a körzeti gyermekorvosok bevonásával a szülők is hasznos tanácsokat kaphatnak a megelőzéshez.

Feladatok és tevékenységek az egészségfejlesztésért

Feladat	Tevékenység	Felelősök	Határidő
Balesetek megelőzése	Balesetvédelmi oktatások minden csoport Ovi -Zsaru Program minden nagycsoportban. ban.	óvodapedagógusok rendőrség	esetenként megbeszélés szerint
Egészséges étkezés	Hetente tartunk vitaminnapokat a szülők segítségével, ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak. Évente egyszer egészséghetet szervezünk, ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	óvodapedagógusok intézményvezető-helyettesek	hetente a csoportok által egyénileg kijelölt napokon
Természeti környezet témájának feldolgozása	Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei. Hazánk növény és állatvilága. Gyümölcsök, zöldségek. Természetvédelmi és jeles napok megünneplése. Testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése, játékok.	óvodapedagógusok intézményvezető-helyettesek	A heti rendben meghatározott napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan.

Társadalmi környezet témájának feldolgozása	Lakóhelyünk. Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. Orvos gyógyító munkája. Könyvtárlátogatás. Épített környezetünk: szobrok, épületek. Városi közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök.	óvodapedagógusok intézményvezető-helyettesek	A heti rendszerben meghatározott napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan.
Egyéb tevékenységek a program részeként:	Csoportok kialakítása: gyermek-, és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás. Virágok, növények, növényápolás, állatgondozás. Természetsarok kialakítása.	óvodapedagógusok intézményvezető-helyettesek	A tevékenységi tervekben meghatározott napokon, időszakokban.
Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása	Az iskola rendezvényeinek, kiállításainak látogatása. Városban szervezett rendezvények látogatása. Állatkerti látogatások. Ismerkedés a tanyasi élettel, háziállatokkal kirándulások alkalmával. Szüreti kirándulások.	óvodapedagógusok intézményvezető-helyettesek	A megszervezett és egyeztetett időpontokban.
Kirándulások	Intézmény környéki kirándulások. Szervezett buszos kirándulások.	óvodapedagógusok	esetenként kijelölt időpontban
Hulladékgyűjtés	Tavasszal és ősszel (a takarítási világnapon)	óvodapedagógusok	egész évben
Só szobák használata	A rendszeres használattal felső légúti megbetegedések megelőzése.	óvodapedagógusok intézményvezető-helyettesek	A heti rendszerben meghatározott napokon.

Sportnap	Kedvesináló változatos mozgásformák bemutatása. Versengések, játékok-	óvodapedagógusok intézményvezető- helyettesek pedagógiai asszisztensek	Tavasszal
----------	---	--	-----------

Az intézményben a **Zöld Óvoda program** működésével egészül ki az egészségfejlesztési programunk.

